

MYKOLAS ROMERIS UNIVERSITY

Žaneta Navickienė

MODEL OF ORGANISING PRE-TRIAL
INVESTIGATION IN TACTICS OF
CRIMINALISTICS

Summary of Doctoral Dissertation
Social Sciences, Law (01 S)

Vilnius, 2011

The Doctoral Dissertation was written during the period of 2006–2011 at Mykolas Romeris University.

The Doctoral Dissertation is defended as an external work.

Scientific Consultant:

Prof. Dr. Vidmantas Egidijus Kurapka (Mykolas Romeris University, Social Sciences, Law – 01 S)

The Doctoral Dissertation is defended at the Law Research Council of Mykolas Romeris University:

Chairman:

Dr. Raimundas Jurka (Mykolas Romeris University, Social Sciences, Law – 01 S)

Members:

Prof. Dr. Vidmantas Egidijus Kurapka (Mykolas Romeris University, Social Sciences, Law – 01 S)

Assoc. Prof. Dr. Rima Ažubalytė (Mykolas Romeris University, Social Sciences, Law – 01 S)

Assoc. Prof. Dr. Edita Gruodytė (Vytautas Magnus University, Social Sciences, Law – 01 S)

Assoc. Prof. Dr. Jonas Prapiestis (Vilnius University, Social Sciences, Law – 01 S)

Opponents:

Assoc. Prof. Dr. Eglė Bilevičiūtė (Mykolas Romeris University, Social Sciences, Law – 01 S)

Assoc. Prof. Dr. Armanas Abramavičius (Vilnius University, Social Sciences – 01 S)

The public defense of the Doctoral Dissertation will take place at the Law Research Council at Mykolas Romeris University on August 29, 2011 at 2.00 PM in the Conference Hall of Mykolas Romeris University (Room I-414).

Address: Ateities str. 20, LT-08303 Vilnius, Lithuania.

The summary of the Doctoral Dissertation was sent out on July 29, 2011.

The Doctoral Dissertation is available at the Martynas Mažvydas National Library of Lithuania (Gedimino ave. 51, Vilnius) and Mykolas Romeris University library (Ateities str. 20, Vilnius, Lithuania).

MYKOLO ROMERIO UNIVERSITETAS

Žaneta Navickienė

IKITEISMINIO TYRIMO ORGANIZAVIMO
MODELIS KRIMINALISTIKOS
TAKTIKOJE

Daktaro disertacijos santrauka
Socialiniai mokslai, teisė (01 S)

Disertacija rengta 2006–2011 metais Mykolo Romerio universitete.

Disertacija ginama eksternu.

Mokslinis konsultantas:

Prof. dr. Vidmantas Egidijus Kurapka (Mykolo Romerio universitetas, socialiniai mokslai, teisė – 01 S)

Disertacija ginama Mykolo Romerio universiteto Teisės mokslo krypties taryboje:

Pirmininkas:

Dr. Raimundas Jurka (Mykolo Romerio universitetas, socialiniai mokslai, teisė – 01 S)

Nariai:

Prof. dr. Vidmantas Egidijus Kurapka (Mykolo Romerio universitetas, socialiniai mokslai, teisė – 01 S)

Doc. dr. Rima Ažubalytė (Mykolo Romerio universitetas, socialiniai mokslai, teisė – 01 S)

Doc. dr. Edita Gruodytė (Vytauto Didžiojo universitetas, socialiniai mokslai, teisė – 01 S)

Doc. dr. Jonas Prapiestis (Vilniaus universitetas, socialiniai mokslai, teisė – 01 S)

Oponentai:

Doc. dr. Eglė Bilevičiūtė (Mykolo Romerio universitetas, socialiniai mokslai, teisė – 01 S)

Doc. dr. Armanas Abramavičius (Vilniaus universitetas, socialiniai mokslai – 01 S)

Disertacija bus ginama viešame Teisės mokslo krypties tarybos posėdyje 2011 m. rugpjūčio 29 d. 14 val. Mykolo Romerio universiteto konferencijų salėje (I-414 aud.).

Adresas: Ateities g. 20, LT-08303 Vilnius, Lietuva.

Disertacijos santrauka išsiųsta 2011 m. liepos 29 d.

Disertaciją galima peržiūrėti Lietuvos nacionalinėje Martyno Mažvydo (Gedimino pr. 51, Vilnius) ir Mykolo Romerio universiteto (Ateities g. 20, Vilnius) bibliotekose.

MODEL OF ORGANISING PRE-TRIAL INVESTIGATION IN TACTICS OF CRIMINALISTICS

Summary

Scientific problem. Not a single area of human activity goes without organization. This process is also tightly linked with the activity of every institution. Seeking to achieve efficient activity results, organization as a process is based on identification of particular links, establishment of relations, use of measures, and determination of contents of certain work. The concept of organization lies within the unity of all employees of an institution for the purposes of achieving general objectives, as well as within establishment, coordination and arrangement of certain activity. The existence of various conceptions or notions of organization enables to say that the aim of organizing is to regulate particular internal and external processes efficiently. Whereas the main task of organizing is to identify the balance between differentiation and coordination, to optimize the activity of an institution, to give grounds for the enhancement of its efficiency by choosing optimal management structure, proper competent people, work forms and methods, as well as by planning sufficient resources, etc. Therefore, it may be proposed that organization structures the work and forms a cohesive whole.

Investigation of criminal offences is a complex, multistage process, which becomes impossible without proper coordination of activity of all pre-trial investigation subjects. Within this process, officers of several law-enforcement institutions cooperate both inside their institutions (internal relations), and with employees of other bodies (external relations). Without such relations, it would be impossible to regulate the process of investigation and as a result to have criminal offences successfully investigated. Recently, it has been observed that procedural functions of pre-trial investigation subjects, as well as separation, planning, division and cooperation of these functions are a prerequisite for an effective pre-trial investigation. Provisions on the organization of an effective pre-trial investigation are also essential for the implementation of the guidelines of the Constitutional Court of the Republic of Lithuania that the regulation on criminal procedure may not serve as the basis for the delay of pre-trial investigations or hearings of criminal cases, as well as for the misuse of procedural and other rights by criminal procedure participants. Therefore, concentration of common efforts (cooperation), definition of powers of pre-trial investigation subjects, their coordinative actions, insurance of their qualification and competence, and other factors provide pre-trial investigation subjects with a possibility to work purposefully and to pursue

common objectives – to get criminal offences investigated quickly, effectively and in within the shortest possible time limits. Recently, it has been observed that the number of some criminal offences has increased¹. With regard to the dynamics of criminal offences, law-enforcement institutions working in the field of prevention and fight against crime should pay notable amount of attention to the speed and level of crime investigation, as well as to the enhancement of organizational work in 2011. Therefore, an increase of the process of pre-trial investigation organization efficiency becomes a high priority for all law-enforcement institutions.

Pre-trial investigation organization efficiency problem raised in this doctoral thesis is highlighted by analysing the possibilities for ensuring the powers of pre-trial investigation subjects, their cooperation, qualification and competences through the areas of legal regulation and practical application of criminal procedure, as well as through the prism of criminalistics, management and educology.

Novelty of dissertational research. The final report – Dynamics, tendencies of prognosis and modern criminalistics concept of crime in Lithuania – of 2003 highlights that new Criminal Procedure Code is at the same time new goals of criminalistics tactics. Seeking to ensure an effective, rational, prompt and useful investigation of criminal offences, it is necessary to continue the research of criminal procedure and modelling of its optimal forms. Certainly, 8 years after the Criminal Procedure Code of the Republic of Lithuania (hereinafter referred to as CPC of the Republic of Lithuania) had come into force, the need to overview pre-trial investigation organization procedure and its legal regulation has emerged. Changing legal provisions also have an impact on the procedure of pre-trial investigation organisation. Due to an active dynamics of legal provisions – during the eight-year period provisions of CPC of the Republic of Lithuania have been constantly amended and supplemented – effective forms of pre-trial investigation organisation are still being sought. During this period, the Public Prosecutor

¹ Taking separate kinds of offences, an increase of the following criminal offences was noticed: money laundering and legalisation (increased by 184.6 per cent); criminal offences against child and family (increased by 71.8 per cent); criminal offences against security of electronic data and information systems (increased by 38.2 per cent); smuggling (increased by 29.7 per cent); rapes (increased by 29.6 per cent); sexual assault (increased by 20.7 per cent); unlawful production of strong home-made alcoholic beverages (increased by 18.4 per cent); squandering of property (increased by 15.8 per cent); severe health impairment (increased by 11.4 per cent); vehicle thefts (increased by 10.4 per cent). For a detailed review please refer to the police report on the activity of police institutions and crime rate in 2010 [logged in on 06-04-2011], Internet access: <http://www.policija.lt/index.php?id=2875>. See also the Report on the activity of Public prosecution offices of the Republic of Lithuania of 2010 [logged in on 04-04-2011], Internet access: <http://www.prokuraturos.lt/Veikla/Ataskaitos/tabid/413/Default.aspx>.

General of the Republic of Lithuania has approved several recommendations on pre-trial investigation procedure. Besides, the analysis of police activity reports from recent years shows that most of the essential problems of police activity are related to decrease of personnel and increase of workload for serving officers, decrease of police funding, increase of criminal offences, suspension of officers' qualification development processes, slow development of legal basis. These changes encourage looking for optimal forms and methods of organising pre-trial investigations, and for application of these forms and methods in practice.

Seeking to review the role and importance of criminalistics tactics in the process of investigation of criminal offences, it is essential to identify main directions of development and realization of modern criminalistics, name basic problems, arising during the organisation of and cooperation within a pre-trial investigation, and evaluate the problem of competences in it. Having analysed and evaluated these aspects, it is expedient to make proposals on how to improve the process of organising a pre-trial investigation.

Noteworthy to say that after new procedural provisions had come into force, the content of tasks of criminalistics tactics changed. Certainly, the main task of experts of criminalistics tactics is to prepare recommendations and create tactical methods facilitating methodological investigation of criminal offences, as well as rational organisation and effective performance of a pre-trial investigation. It might be said that these tasks of criminalistics tactics have also become the priority problem of modern criminalistics. However, the need to create new recommendations, related to the changes of procedural provisions—for instance, in the area of pre-trial investigation organisation – emerged. Such demand was influenced not only by the change of roles of pre-trial investigation officer or prosecutor, but also by the appearance of pre-trial investigation judge as a process participant. The content of the provisions regulating the organisation of pre-trial investigation, the content of powers of pre-trial investigation subjects and the peculiarities of their cooperation, and the aspiration of an effective process of pre-trial investigation organisation have basically influenced the revision of the organisational process of pre-trial investigation and encouraged to provide effective ways of its optimisation by suggesting to create a new model of organising a pre-trial investigation. During the application of provisions of CBC of the Republic of Lithuania, there are numerous situations at issue, which are further explained in recommendations of the Public Prosecutor General of the Republic of Lithuania. Later on, these recommendations have been repeatedly amended, departmental legal acts of other institutions, regulating issues of pre-trial investigation organisation, have been adopted. Many adopted legal acts, regulating issues of organising a pre-trial investigation, provides for a reasonable discussion on whether a recommendation as a legal act is effective and correct. In our

opinion, creation of such recommendations, other departmental legal acts, regulating issues of pre-trial investigation organisation, stimulates a discussion on whether these legal acts correspond to each other, and whether such method of regulation is sufficient in order to organise a proper pre-trial investigation.

CPC of the Republic of Lithuania regulates various actions of pre-trial investigation subjects. And in order for these actions to be performed properly and effectively, it is essential to have a clear and definite legal regulation. CPC of the Republic of Lithuania vests public prosecutor with wide latitude of powers. In practice, however, the conflict of powers of a pre-trial investigator and those of a prosecutor may be noticed. Adding to that, research results revealed that a pre-trial investigator often performs pre-trial investigation actions which are solely within the competence of a public prosecutor, drafts various procedural documents in the name of a prosecutor. In the new CPC of the Republic of Lithuania, the function of organising a pre-trial investigation is vested exclusively within the competence of a public prosecutor. The status of a pre-trial investigation officer is also changed. In the previous CPC, pre-trial investigator has been given a wide range of powers and independence, whereas now this subject of pre-trial investigation is no independent enough in planning and organising work. However, recent changes in the CPC – for instance, on imposition of mild measures – shows that the broader scope of procedural independence is being returned to a pre-trial investigator. Scholars and practitioners debate on how to enhance the procedure of organising a pre-trial investigation, whether the cooperation between pre-trial investigation subjects is effective, whether their competence is sufficient for ensuring a high quality performance of operational, pre-trial investigation actions, and an effective investigation of criminal offences. Therefore, it is clear that the new pre-trial investigation procedure raises many problems, which in our opinion should be solved with the help of a thorough analysis.

The change of criminalistics tactics has been resulted in not only by the change of norms of criminal procedure. Recent scientific strides also have an impact on its development. Modern criminalistics tactics distinctly highlights pragmatism and viability of recommendations of criminalistics during their application in practice, and relevance of scientific achievements in the fight against crime. Criminalistics tactics should continue to be an open, functional and evolving system, joining together intellectual, procedural, emotional, voluntary, tactical elements, not having strict boundaries and seeking to optimize the process of crime investigation.

Research results showed that the organisation of a pre-trial investigation is one of the most relevant directions of development of modern criminalistics tactics. Therefore, enhancement of the organisation of pre-trial investigation requires research-based solutions. According to the research results, the organisation of

pre-trial investigation is currently a problematic process. Formal attitude towards the problems of cooperation between public prosecutor and pre-trial investigator, intense workload of investigators, performance of prosecutor's pre-trial investigation actions, problems of investigators' competence, and other sore issues show that serious and effective actions have to be taken seeking to solve these problems. By using modern management principles and assessing the contents of criminal procedure, the author examines the contents of the organization of a pre-trial investigation: analyses the issues of cooperation among pre-trial investigators and cooperation between pre-trial investigators and public prosecutors, researches correlation between qualification and competence of pre-trial investigation subjects, and designs – in accordance with peculiarities of regulation – a new model of pre-trial investigation organisation, which will help to ensure a more rational collaboration of pre-trial investigation subjects, and to optimize the organization of pre-trial investigation of criminal offences. During the dissertational research, very diverse and problematic aspects of pre-trial investigation organisation have been determined, requiring immediate suggestions on relevant solutions, alterations of CPC provisions, establishing a more detailed regulation of powers of pre-trial investigation subjects and giving grounds for the regulation of their collaboration process, its forms, contents, as well as the their responsibility. On the other hand, during the optimization of a pre-trial investigation organisation, a mere mechanic implication of new procedural provisions is not necessary. Some issues – for instance, the securement of competences of pre-trial investigation officers – might be tackled differently. Namely by composing and documenting a declaration on the competences of a pre-trial investigation officer, which would have a precise and clear list of general, professional and special competences obligatory for pre-trial investigation officers.

Worthy to way, it is not only the professional competence of a public prosecutor, pre-trial investigator or a judge should be developed. Application of principles of modern management in organising a pre-trial investigation presupposes the demand to strengthen managerial and work organisation competences of these subjects, and to develop their abilities to work in team. Therefore, during both legal studies and qualification development, it is essential to enhance not only professional competences of pre-trial investigation subjects, but also their communicational, social, cognitive competences, helping to ensure effective collaboration of pre-trial investigation subjects.

Review of researches. Scientific works on criminalistics tactics and pre-trial investigation organization are not numerous in Lithuania. Taking criminalistics tactics in the most general sense, there are several dissertations examining its separate components, such as importance of versions in investigation of criminal offences, application of methods and recommendation of criminalistics in civil

law, importance of special intelligence and their application in the process of investigation of criminal offences, peculiarities of crime scene investigation.

Scientific works analyzing specific issues of pre-trial investigation organisation are very few. The most relevant works related to the problems of organisation of a pre-trial investigation have been analysed by Prof. P. Ancelis, Prof. S. Kuklianskis. More than a decade ago, relevant issues of preparation and proficiency of an investigator have been spotted by Prof. E. Palskys. After adoption of the CPC of the Republic of Lithuania, topical issues of pre-trial investigation organisation have been discussed in the book "Possibilities and methods of optimisation and acceleration of pre-trial investigation". Currently, collaboration of an investigator and public prosecutor investigating serious crimes are being researched by M. Šatas. One of the most significant works on this topic at the moment is the collective monograph "Crime threats and human safety", in which a number of authors – V. E. Kurapka, E. Bilevičiūtė, S. Matulienė, L. Novikovienė, etc – analyze relevant issues in the areas of criminalistics and criminal procedure, related to the work optimisation of law-enforcement institutions, or efficiency of investigation of criminal offences.

Equally noteworthy are foreign researchers, who have analysed certain aspects of pre-trial investigation organisation. Among them were R. S. Belkin, A. G. Filipov, I. Bulgakova, H. Goldstein, C. Filstad and co-writers, H. Häkkanen, R. R. Roberg, P. W. Greenwood and J. Petersilia, M. D. Lyman, J. W. Osteburg and others.

Both in Lithuania and abroad, there is a number of scientific works in the area of educology, namely on the issues of qualification and competence. These topicalities are analysed by P. Jucevičienė, B. Stanikūnienė, T. Jovaiša, O. Gurskienė, J. L. Patry, L. Ciolan, S. Nielsen, etc. Thorough research of issues related to competences of representatives from various professional fields (educators, engineers, health supervision workers, social workers, etc) have been performed by F. E. Acar, D. Malinauskienė, M. Žukauskienė, V. Šveikauskas, A. Mažionienė, V. Žydzžiūnaitė, P. Bonnet, C. K. Lehoczy and others. Worthy to say, there is a clear lack of works on the qualification and competences of pre-trial investigation subjects, issues on the qualification and competences of pre-trial investigation officers have not been analysed. Recently, in his analysis of the contents of legal status of police officers, E. Misiūnas pays fragmented attention to the analysis of qualification capacities of primary police officers. However, the issues related to the regulation of the contents of pre-trial investigation officers' competence have been left behind. Therefore, having evaluated this situation, the author has performed researches on how to imply the issues of pre-trial investigation subjects' qualification and competence into the organisation of a pre-trial investigation, and analyses this as structural components (elements) of the model of a pre-trial investigation organisation.

The dissertant analyses the issues of pre-trial investigation subjects' powers, their cooperation, qualification and competence anew through the prisms of criminal procedure, criminalistics, management, educology, and provides an optimised model of pre-trial investigation organisation. Therefore, the model of pre-trial investigation organisation in criminalistics tactics is a new and unresearched topic.

Scientific novelty of dissertational research. The Constitutional Court of the Republic of Lithuania has stated that a pre-trial investigation has to be performed in an objective, qualified, impartial and comprehensive manner, the information necessary to solve a criminal case in court properly has to be gathered. Therefore, seeking to implement this provision, the most important is the essence of pre-trial investigation organisation: qualification and competence of pre-trial investigation subjects, securement of their collaboration, and compatibility of their actions. Problems of pre-trial investigation have been analysed before, prior to 2003. After the CPC of the Republic of Lithuania came into force in 2003, some of the procedural aspects of pre-trial investigation organisation have been fragmentary touched upon. However, the problematic of pre-trial investigation organisation has never been thoroughly analysed (through the prisms of criminal procedure, criminalistics, management, educology), the contents of this process and the measures, which might help to organise a pre-trial investigation in a more effective manner, has not been researched, and the model of pre-trial investigation organisation has never been provided. True, some aspects of cooperation as a component of pre-trial investigation have been recently analysed – for instance, cooperation between a pre-trial investigation officer and a public prosecutor during the investigation of serious crimes. However, the contents and possibilities of cooperation between other subjects have never been touched upon, resulting in numerous gaps in cooperation between these subjects, and a lack of proper regulation of this process. It might also be said that qualification and competence of pre-trial investigation subjects have never been researched as well. Up till now, there is no clear identification of competences necessary for a pre-trial investigation officer (investigator), no legal act regulates the contents of these competences.

A prerequisite for such innovative author's attitude towards organisation of a pre-trial investigation was the endeavour to analyse this process not only through the prisms of criminal procedure or criminalistics, but also through those of management and educology. Having joined the knowledge of criminalistics, criminal procedure, management, educology, and having made a thorough generalisation of the practice of eight years after coming into force of the CPC of the Republic of Lithuania, in the dissertation the author analyses how pre-trial investigations are organised in Lithuania, covering work organisation of pre-trial

investigation subjects, situation of their interconnection and cooperation, main factors, which have an impact on their qualification and competence, problems, which they face during the process of crime investigation. Having evaluated all these aspects and basing on the researches performed, the author suggests a new, diversified model of organising a pre-trial investigation.

Subject of dissertational research. Organisation and regulation of pre-trial investigation.

Object-matter of dissertational research. Significant theoretical and practical verifying material on the development trends of tactics of criminalistics, *status quo* of organisation of pre-trial investigation, possibilities of ensuring powers and cooperation, as well as qualification and competence of pre-trial investigation subjects, new methods and development trends which help optimising the process of pre-trial investigation organisation.

Research objective. Having evaluated the peculiarities of legal regulation, and having identified main problems of pre-trial investigation organisation, to provide a new, optimised model of organising a pre-trial investigation and the mechanism for its implementation.

Research tasks. Seeking to realise the objective raised, the research focuses on the following tasks:

1. To analyse the contents of modern tactics of criminalistics and identify main trends for its development.
2. To raise main problems of procedural-tactical cooperation between pre-trial investigation officers, between these officers and public prosecutors, as well as between public prosecutors and pre-trial investigation judges, and to suggest relevant solutions.
3. To evaluate the contents of pre-trial investigation subjects' powers, and having identified the conflict of these powers, make suggestions on the more efficient realisation of functions of these subjects.
4. To analyse main factors which have an impact on the qualification and competence of pre-trial investigation subjects, and to anticipate main trends for the development of their qualification and the formation of their competence, necessary to perform crime investigations.
5. To evaluate the peculiarities of legal regulation of pre-trial investigation organisation, and to suggest a modern, optimised model of organisation, based on the principles of new management, as well as to make suggestions on a legal regulation of such model.

Statements of the dissertation to be defended.

1. Organisation of a pre-trial investigation is one of the most important trends of development of modern tactics of criminalistics, ensuring an effective investigation of criminal offences.

2. Current organisation of a pre-trial investigation is not efficiently regulated and should be improved, especially in the areas of the powers of pre-trial investigation subjects, cooperation of these subjects, their qualification and competence. The process of pre-trial investigation organisation would be more effective provided that an optimised model of organising pre-trial investigations is created, having identified and regulated its main elements.

3. Cooperation between pre-trial investigation subjects during the performance of such investigation would be more effective provided that a precise and clear definition of such cooperation is created and included in the CPC of the Republic of Lithuania.

4. A review of pre-trial investigation subjects' powers with a view to defining the powers of a head of unit of pre-trial investigation, and to providing a pre-trial investigation officer with more independence, would help solving the conflict of powers of these subjects in the process of organising such investigation.

5. Definition of pre-trial investigation subjects' qualification and determination of the contents of their competence would allow strengthening general (managerial, communicational, social), professional and special competences of these subjects, resulting in cohesive organisation of pre-trial investigation subjects' activity, their interrelation, and effective crime investigation.

Methodology of dissertational research. The following general theoretical research methods were used in the dissertation: descriptive-comparative, historical, systemic analysis, analytical-critical, comparison, induction, deduction, modelling. The following empirical research methods were also used in the dissertation: analysis of the document contents, survey (in writing and by phone), generalisation and mathematical statistics. General theoretical research methods – descriptive-comparative, historical, systematic analysis, deduction – used in the dissertation, allowed to analyse various concepts, development and contents of tactics of criminalistics, to determine various trends of development of modern tactics of criminalistics, main elements of organising a pre-trial investigation, on the basis of which a model of pre-trial investigation organisation was formed. Survey method helped to distinguish the organisation of a pre-trial investigation as the main direction of development of criminalistics tactics.

Document analysis and survey methods were used to analyse practical issues of organisation of a pre-trial investigation through the prisms of criminal procedure, management and educology. During the analysis of the cooperation of pre-trial investigation subjects – public prosecutors, pre-trial investigation officers, and pre-trial investigation judges – peculiarities of legal regulation of the contents of their qualification and competence, practical problems of legal regulation of their powers and cooperation were determined, deficiencies of legal regulation of the qualification and competence of these subjects were identified.

For the purposes of the research, two questionnaires had been prepared: one for pre-trial investigation officers, the other for public prosecutors and judges. Having in mind that the organisation of pre-trial investigation in police institutions is the weakest link of the whole process of a pre-trial investigation organisation, with this research it was sought to identify thoroughly and comprehensively the problems of organising such investigation in police institutions. The diversity of the questions submitted provided for a possibility to make a comprehensive analysis of current situation of pre-trial investigation, as well as to evaluate how provisions on pre-trial investigation work in practice. The questionnaire was divided into the following main parts: 1) demographic data of participants (education, age, experience); 2) questions related to the trends of development of modern tactics of criminalistics, to training in the field of this tactics, and to the problematics of qualification and competence of pre-trial investigation subjects; 3) questions meant to help identifying the problematics of work of pre-trial investigation institutions; 4) questions meant to help identifying the situation and problems of interrelation between pre-trial investigation subjects, the problematics of work organisation in pre-trial investigation institutions; 5) questions meant to help identifying the presence of conflicts of powers of pre-trial investigation subjects during the process of pre-trial investigation. The second questionnaire had been created for public prosecutors and judges. This questionnaire was comprised of questions related to the organisation of pre-trial investigation: determinations of development trends of criminalistics tactics, problematics of cooperation between pre-trial investigation subjects².

For the purposes of the empirical research, it was important to determine the minimum number of surveys sufficient enough to make statistically relevant conclusions. The research sample was determined having in mind that the sample has to be representational and that it has to be possible to evaluate the whole and to ensure a small sample inaccuracy on the basis of such sample. Seeking to have a representational research sample, a total number of officers working in the police system was taken into the consideration. 1100 questionnaires had been made for pre-trial investigation officers. The survey returned 1013 questionnaires qualifying for the analysis. Seeking to define an objective situation of pre-trial investigation organisation, public prosecutors and judges were questioned as well³.

² Research performed in 2008 by the Ministry of the Interior of the Republic of Lithuania, seeking to analyse the issues of activity and qualification development of criminal justice officers was taken into consideration.

³ Having in mind that the rotation is enforced in the court system for the purposes of performing a pre-trial investigation function, the questionnaire had been distributed not only to the judges who currently perform functions of a pre-trial investigation judge, but also to the judges who used to perform such function in the past.

For the purposes of the research, 220 questionnaires had been distributed, returning 211 questionnaires (102 from public prosecutors and 109 from judges) qualifying for the analysis.

Using the methods of induction, modelling, comparison, analytical-critical analysis, as well as using the knowledge from the areas of criminal procedure, management, educology, the model of organising a pre-trial investigation was formed through the prism of criminalistics, separate links of this model – powers, cooperation, qualification and competence of pre-trial investigation subjects – were constructed. The contents of the current and suggested models of pre-trial investigation organisation were also presented.

Various research methods chosen for this dissertation help showing two main principles of scientific research: deep analysis and objectivity, and allows evaluating practical situation of pre-trial investigation organisation realistically from the viewpoint of investigator, public prosecutor and judge. It also allows to determine the problems not only of the work organisation of a pre-trial investigation, but also of the competence, and to propose relevant solutions to these problems.

Theoretical and practical significance of the dissertational research. Having evaluated *status quo* of pre-trial investigation, the author analyses theoretical aspects of pre-trial investigation, defines the organisation of investigation of criminal offences from the viewpoints of criminal procedure, criminalistics and management. Having identified main elements, she defines the model of pre-trial investigation organisation, tactics of pre-trial investigation cooperation, competences of pre-trial investigation officers (investigators) and the contents of these competences. These statements are theoretically significant for the purposes of performing analysis and generalisation of pre-trial investigation organisation – by interpreting the contents of such organisation precisely and unequivocally.

Having evaluated current problematics of pre-trial investigation organisation, the author suggest a new solution of the problem – she proposes the model of organising a pre-trial investigation and not only defines its main components – powers, cooperation and competences of pre-trial investigation subjects – but also makes suggestions on its legal regulation and practical implementation. The creation and application of such model may have adaptive nature in the future, meaning that it would allow optimising the process of pre-trial investigation organisation – organise work in pre-trial investigation units more effectively by means of cooperation, avoid the conflict of powers of pre-trial investigators and prosecutors, adjust the mechanism of determination of pre-trial investigation subjects' qualification and competence, which would be characterised by the determination of obligatory qualification requirements, and the primacy of professional activity. Having evaluated the results of the research, the dissertant

suggests optimising the process of cooperation between pre-trial investigation subjects' by determining these provision by law. Also, having in mind that competences of a pre-trial investigation officer (investigator) are not defined in practice and that the contents of these competences is not legally regulated, the author designed a model inventory of competences of a pre-trial investigation officer (investigator), which would allow determining uniform preparation, activity and qualification development criteria for pre-trial investigators, necessary in their professional activity.

The author used research results while participating in various scientific practical national and international conferences, as well as making presentations on this topic, preparing methodological material for the qualification development of employees from law-enforcement institutions, and for practitioners working in the field of crime investigation. Part of the research data was used in 2010 while making presentations and participating in discussions on the problematics of organisation of pre-trial investigation in German Lower Saxony Police Academy. Some of the research results, related to the *status quo* and problems of pre-trial investigation organisation were used in monograph "Crime threats and modern technologies of human safety management" published in 2010 by Mykolas Romeris University under the priority trend of Lithuanian scientific researches "Citizens and management in knowledge society", implementing curriculum "Crime threats and modern technologies of human safety management", where the author suggests the model of organising pre-trial investigation as a measure making the organisation of a pre-trial investigation more rational and effective.

The analysis of the data of empirical research showed the necessity to review the whole process of qualification development of pre-trial investigation officers: it is necessary to make a list of competences of pre-trial investigation officers, which would provide for general, professional and special competences, necessary for work of these officers. Determined competences of pre-trial investigation officers (investigators) and the contents of these competences should be established in duty descriptions of these investigators. It would also be clear what competences an investigator already has and what competences are still to be acquired. It would help to select perspective pre-trial investigation officers for the pre-trial work, maintain competent and professional investigators, realize the principles of horizontal and vertical career in pre-trial investigation, as well as to ensure the possibility to maintain pre-trial investigation officers with long professional experience.

On the basis of the research results, the author made suggestions to law-enforcement educational facilities on the improvement of current qualification development curricula, designed for pre-trial investigation officers, and on the creation of new curricula, covering urgent practical issues of the tactics of criminalistics and pre-trial investigation.

Structure of the dissertation. The dissertation is comprised of an introduction, three exploratory parts, conclusions, suggestions, list of reference, list of author's scientific publications and annexes.

The first part "Organisation of pre-trial investigation and its legal regulation" deals mainly with the analysis of the contents of modern tactics of criminalistics; the boundaries of criminalistics tactics are discussed. Analysing scientists' observations on the contents of the tactics of criminalistics, the author highlights the importance of the tactics and of other components of criminalistics. She also stresses the need to optimize the work of law-enforcement institutions. While analysing various authors' statements about the development trends of tactics of criminalistics, the author penetrates a clear expansion of tactics of criminalistics and its invasion into other branches of science. Therefore, the statements of modern tactics of criminalistics are reasonably formulated on the basis of knowledge from other sciences – criminal procedure, criminology, management, educology. Worthy to say, development trends of modern tactics of criminalistics are determined by the changes of procedural provisions, the forming practice of pre-trial investigation, the need of optimising activity of pre-trial investigation subjects, and other factors.

On the basis of the results of the research described in this part, the author identifies the need to analyse the process of pre-trial investigation organisation. The survey of pre-trial investigation subjects allowed distinguishing the trends for development of modern tactics of criminalistics. The most relevant trends for development identified during the research are related to the process of pre-trial investigation organisation. Therefore, with regard to the most relevant trends for development of modern tactics of criminalistics, *status quo* of pre-trial investigation organisation is reasonably analysed further, main problems of this process are raised, and possible solutions for its optimisation are sought, having in mind the peculiarities of regulation.

In this part, seeking to define the organisation of a pre-trial organisation, the dissertant analyses the notions of this process already defined in the scientific literature: organisation of pre-trial investigation as a process, seeking to ensure effective crime investigation, and while analysing provisions of decisions of the Constitutional Court, she delimits this process from organisation of pre-trial investigation as a public prosecutor's function. The dissertant defines the organisation of pre-trial organisation as coordinated activity of pre-trial investigation subjects, which is based on the methods and measures determined by legal acts and proved scientifically, ensuring effective performance of pre-trial investigation, coherent and timely attainment of objective.

According to the author, pre-trial investigation organisation as a process should be analysed on three levels: as a set of correlated elements (it is important

to determine components of this process), as a legally regulated cohesively operating process (it is important to determine the gaps between the regulation of main elements and possible solutions for the improvement of the process), and as an expedient process (it is necessary to create an effective model of organising pre-trial investigations). In the process of investigation of criminal offences, the prominence is given to the efficiency of application of modelling: this method helps to solve many issues, i. e. it helps to check and evaluate the information of the event being checked, it optimises the preparation for a pre-trial investigation action, and planning, it becomes a universal measure for tactical prognosis, helps an investigator to make decisions more effectively, helps to create a system of cooperation between different subjects, etc. Therefore, seeking for effective methods of pre-trial investigation organisation, a theoretical concept of a new optimised model of pre-trial investigation organisation is presented using modelling method. In this part the dissertant claims that model of organising a pre-trial investigation might be described as functional relations of purposeful and precise process of organising a pre-trial investigation, the contents of which is comprised of a clear and precise coordination of activity, cooperation, securement of qualification and competence of pre-trial investigation subjects, having respective powers. It is mentioned that the most important linking parts of an optimised model of pre-trial investigation organisation might be a clear legal regulation of activity and powers of pre-trial investigation subjects; coordination of pre-trial investigation subjects' activity, their cooperation investigating criminal offences; definition of pre-trial investigation subjects' qualification and legal regulation of the contents of their competence in ensuring effective investigation of criminal offences.

The second part "Cooperation in performing pre-trial investigation and its legal regulation" is dedicated to the analysis of the meaning of pre-trial investigation subjects' cooperation tactics and its place in theoretical model; the notion of the cooperation tactics is provided. Based on the provided notion, the author determines main elements of the contents of cooperation tactics: efficient and timely exchange of information; selection of optimal and rational tactical methods, recommendations, and solution-making; compatibility of interrelations determining the order of pre-trial investigation actions; activity based on the competence of pre-trial investigation subjects; effective, expedient and legally grounded performance of own powers. This part also deals with the analysis of the functions and scope of powers of pre-trial investigation subjects – prosecutor, pre-trial investigation judge, investigator, specialist – as well as with the topicalities of the cooperation between these subjects – between pre-trial investigation officer and prosecutor, among pre-trial investigation officers, as well as between

prosecutors and pre-trial investigation judges: notion, forms, cooperation peculiarities, main problems of cooperation and their possible solutions; suggestions on the legal regulation of their powers and cooperation are provided. Having in mind that public prosecutor and pre-trial investigator both are the main subject of pre-trial investigation, much attention is paid to the analysis of their cooperation and improvement of their interrelation. Having summarized national and foreign practice in this field, the dissertant suggests to distinguish the following main trends for development (improvement) of cooperation between investigator and prosecutor: creation of a clear definition of cooperation and clear criteria of this process; legal determination of this process; development of cooperation between investigators and prosecutors by organising various meetings, conferences, by establishing working groups, and by analysing various problems of pre-trial investigation; closer cooperation of these subjects in the early stages of pre-trial investigation during their consultations on the course of an investigation; installation of mechanism of balanced control; creation of cooperation models for investigation of criminal offences of various categories.

In this part the author also analyses the status of the head of a pre-trial investigation unit or investigation team, and suggests determining the powers of the head of such unit or team in the CPC of the Republic of Lithuania. After summarising research results, the dissertant states that cooperation of pre-trial investigation subjects during the performance of an investigation is too formal and cooperation methods applied are not efficient enough. With regard to the results of empirical research, the author suggests determining the provision on the pre-trial investigation subjects' cooperation in the CPC of the Republic of Lithuania. Determination of the provisions regulating the cooperation would oblige all pre-trial investigation subjects, including the investigator and prosecutor, to coordinate their activity, and communicate in order to reach one objective—to investigate criminal offences. In dissertant's opinion, procedural regulation of this institution would serve as a prerequisite for avoiding conflicts of investigators' and prosecutors' powers, when an investigator, having a hierarchical subordination, is forced to perform procedural actions, ascribed to the competence of a prosecutor. Forms and contents of cooperation, as well as responsibilities of pre-trial investigation subjects might be regulated in a departmental legal act.

The third part "Competences and their importance to pre-trial investigation" deals with the analysis of the definition of qualification and competence; interrelation between qualification and competence is presented. In this part, qualification and competence of the pre-trial investigation subjects – pre-trial investigation officers (investigators), prosecutors and judges – are reviewed in accordance to three criteria: qualification distinctions between pre-trial investigation subjects; contents and legal regulation of competence of pre-trial investigation subjects;

development of competence of pre-trial investigation subjects in the course of qualification development process.

The research shows that qualification and competence of pre-trial investigation officers are the weakest links of a pre-trial investigation⁴. Therefore, during the analysis of issues related to qualification and competence of pre-trial investigation subjects, the attention is mostly paid to ensuring the competence of a pre-trial investigation officer and to its strengthening possibilities in pre-trial investigation process. Factors influencing investigator's qualification and competence are reasonably analysed. Internal factors are identified (i.e. knowledge, skills, necessary for an investigator to perform investigation of criminal offences efficiently): investigator's education; work experience; knowledge necessary for work, acquired and developed in a police institution; qualification development; independent knowledge development; as well as, external factors related to organisational problems are determined: organisation of pre-trial investigation in cooperation with public prosecutor; work organisation in an institution; working conditions; logistic support; work load; salary size. After performing an analysis of factors which have an impact on the work of pre-trial investigation officers, it might be said that investigators need important knowledge in tactics of criminalistics; there is a still low motivation of investigators to study topicalities of criminalistics tactics independently; whereas trainings on the tactics of criminalistics should be organised more often in the process of qualification development, these trainings should be permanent and complex, organised along with the trainings in other areas. Besides, in accordance with the results of the research performed, the most relevant organisational problems are high work load, shortage of investigators and poor working conditions.

Also in this part, the author distinguishes and determines main competences necessary for pre-trial investigation officer – general, professional and special. Also, she makes suggestions on how to solve problems related to legal regulation of the contents of pre-trial investigation officers' competence: the author created a model list of competences of a pre-trial investigation officer (investigator),

⁴ In an official letter No 17.2.-8314 of April 22, 2011, addressed to the Police Department under the MoI of the Republic of Lithuania, the General Prosecutor's Office of the Republic of Lithuania reasonably states that the qualification of investigators is not sufficient, and that it should be developed by organising various trainings. Moreover, the Judicial Council report Nr. 36P-173-(7.1.10) "Concerning investigators' qualification" states that not improving quality of criminal investigations clearly demonstrates the need for sequential, systematic and specialized education of pre-trial specialists. For this reason it is advised for the Police Department to periodically investigate cases of certain categories, arrange particular surveys, which would contribute to purposeful organization of investigators' training.

in which she determines groups of competences necessary for a pre-trial investigation officer, and describes the contents of these competences.

The conflict between the powers of investigators and prosecutors, when the functions ascribed to the prosecutor are performed by an investigator, is also grounded by the research in this part. During the discussion on the conflict of powers of these subjects, it is suggested to slightly raise independence of a pre-trial investigation officer: on the assignment of a prosecutor certain decisions, for instance, on drawing up an indictment, might be made by a pre-trial investigation officer. In accordance with the survey performed, prosecutors would agree upon such broadening of pre-trial investigation officer's functions.

The main objective of the new model of organising a pre-trial investigation is oriented towards making this organisation a more effective process. Therefore, the suggested model of organising a pre-trial investigation would be efficient:

1. In the areas of qualification and competence of pre-trial investigation subjects, because on the basis of the research, the qualification of pre-trial investigation officers was evaluated, qualification requirements for a pre-trial investigation officer were determined, a list of competences of a pre-trial investigation officer, allowing to identify main groups of competences, was drawn, the contents of these competences was defined and described.

2. In the areas of powers and cooperation of pre-trial investigation subjects. In CPC of the Republic of Lithuania, there would be a provision on the cooperation determined, contributing to a more effective cooperation of these subjects, scope of powers of pre-trial investigation subjects would be evaluated, and relevant solutions on broadening of a pre-trial investigation officer's functions, determination of powers of the head of pre-trial investigation unit, and establishing of investigation team would be suggested. These factors would be an essential contribution towards solving the conflict of pre-trial investigation subjects' powers.

CONCLUSIONS

1. Complex research of procedural-tactical, organisation and educational problems of pre-trial investigation is one of the priority tasks for tactics of criminalistics. Core points of modern tactics of criminalistics are interrelated with the organisation of pre-trial investigation – with the problems of pre-trial investigation subjects' powers and cooperation, their qualification and competence. On the basis of the data of empirical research performed, it might be said that the most important trends for development of criminalistics tactics are related to the process of investigation of criminal offences, and are the creation and implementation in practice of current tactical methods and recommendations, seeking to organise an investigation more effectively, as well as the generalisation

of analysis of the bases for pre-trial investigation. For the purposes of optimising a pre-trial investigation organisation process, a new model of organising a pre-trial investigation is needed. The model of organising a pre-trial investigation might be described as functional relations of expedient and effective process of organising a pre-trial investigation, the contents of which is comprised of a clear and precise activity coordination and cooperation of pre-trial investigation subjects with specific powers, and securement of their qualification and competence.

Linking parts of an optimised model of organising a pre-trial investigation should be comprised of a clear legal regulation of powers of all pre-trial investigation subjects, also covering work organisation issues, as well as a legal determination of cooperation procedure between pre-trial investigation subjects, definition of qualification of pre-trial investigation subjects, and legal regulation of the contents of their competence.

2. In the activity of prosecutors and investigators as the main subjects of pre-trial investigation, there are a number of serious problems: cooperation principles, forms, and contents are not determined, just as there is no determination of responsibility of cooperating subjects. Procedural determination of an institution of cooperation between pre-trial investigation subjects participating in such investigation is one of the methods seeking to organise the work in the process of investigating criminal offences more effectively, based on the new managerial technologies. Besides, there is a need of procedural determination of the status of the head of pre-trial investigation unit, definition of his / her powers in a pre-trial investigation, anticipation of his / her rights and obligations, and regulation of his / her responsibility.

3. One of the most relevant problems of cooperation between pre-trial investigation officer and prosecutor is the conflict of powers. Therefore, there is a need for a systematic approach towards this problem, related to the performance of procedural actions and preparation of documents ascribed to the competence of a prosecutor. Actions of organisational nature performed by prosecutor's offices and pre-trial investigation institutions, seeking to annihilate the faulty practice related to the transfer of prosecutor's functions to an investigator, are ineffective and do not attain desired results. With regard to the results of empirical research, it is suggested to broaden the independence of a pre-trial investigation officer ensuring the provision—by prosecutor's order—a pre-trial investigation officer with the powers to make certain decisions in a pre-trial investigation case independently (to join or separate pre-trial investigations, to draw an indictment, which might be approved by the controlling prosecutor).

4. Effective organisation of an investigation is influenced not only by a sufficiently clear regulation of this process, definition of pre-trial investigation subjects' powers, and cooperation of these subjects, but also by the qualification and

competence of these subjects. During the research, gaps in definition of qualification of pre-trial investigation officers and in legal regulation of the contents of their competence were identified as the weakest link in the area of qualification and competence of pre-trial investigation subjects. Noteworthy to state is the fact that it is necessary to determine and clearly define qualification requirements for a pre-trial investigation officer—higher legal university or non-university education. Striving for more effective levers of pre-trial investigation organisation, it is necessary to distinguish competences of a pre-trial investigation officer, and to define their contents by drawing a list of such competences, whereas in the process of preparation and qualification development of pre-trial investigation officers, more attention should be paid to the science of criminalistics, thus strengthening professional and special competences of pre-trial investigation officers.

SUGGESTIONS

1. Seeking to ensure a more effective process of organisation of pre-trial investigation and to create an optimised model of pre-trial investigation organisation, complex procedural-tactical, managerial and educational measures are suggested.

2. It is recommended to incorporate a provision on the cooperation of pre-trial investigation subjects into the CPC of the Republic of Lithuania. It is suggested to supplement Article 164 of the CPC with Part 3 and lay the provision as follows:

“3. Pre-trial investigation subjects shall cooperate during the performance of a pre-trial investigation by executing in accordance with their competence actions determined by laws.”

3. It is recommended to legally regulate the powers of the head of pre-trial investigation unit. Therefore, it is suggested to supplement the CPC with a new Article 172¹ and lay the provision as follows:

“Article 172¹. Powers of the head of pre-trial investigation unit

The head of pre-trial investigation unit shall in accordance with their competence:

1) organise and control acceptance, registration, of and determination of time-lay decisions on complaints, applications and notifications on criminal offences;

2) distribute work load properly to the subordinate pre-trial investigation officers;

3) upon necessity and by a resolution, create an investigation group of several pre-trial investigation officers of the same institution;

4) organise, control and ensure delivery of prosecutor’s instructions, assignments and resolutions;

5) upon necessity, give oral and written instructions to the subordinate pre-trial investigation officers on delivery of procedural actions and resolutions;

6) ensure that the subordinate pre-trial investigation officers perform pre-trial investigation in the shortest time possible and detect criminal offence;

7) in case of a disagreement to the instruction or assignment of a prosecutor on procedural actions or resolutions, inform a superior prosecutor.”

4. It is recommended to legal determine the status of an investigation group. Therefore, it is suggested to supplement the CPC with a new Article 172² and lay the provision as follows:

“Article 172². Investigation group

For the purposes of performing a complex or voluminous pre-trial investigation, the head of pre-trial investigation unit shall by a resolution create an investigation group of several pre-trial investigation officers from once institution, and appoint the head of a group.”

5. Seeking to solve the conflict of powers in pre-trial investigation, it is suggested to alter Part 1 of Article 218 of the CPC and lay the provision as follows:

“1. After having ascertained that there have been sufficient amount of evidence gathered during a pre-trial investigation, grounding suspect’s guilt of committing a criminal offence, public prosecutor individually or a pre-trial investigation officer by prosecutor’s assignment shall informs the suspect, his / her defender, victim, civil plaintiff, civil defendant and their representatives, that pre-trial investigation is over, and that they have the right to get acquainted with the pre-trial investigation material, and to submit requests to append the pre-trial investigation. Should there be many victims or civil plaintiffs, they may be informed about the end of a pre-trial investigation via press. An indictment drawn by a pre-trial investigation officer shall be confirmed by a prosecutor.”

6. For the purposes of analysis of the contents of qualification and competence in pre-trial investigation, and their influence on the organisation of a pre-trial investigation, it is suggested to determine competences of a pre-trial investigation officer (investigator) and define the contents of these competences. In the realisation of a model for organising a pre-trial investigation, the author suggests to draw a descriptive list of competences of pre-trial investigation officers (investigators). This list might be described as a legal act, defining groups of competences of a pre-trial investigation officer (investigator) and regulating the contents of these competences.

The purpose of such descriptive list is to determine uniform criteria for preparation, activity and qualification development of a pre-trial investigation officer (investigator), necessary in professional activity. It is suggested to determine main competences of a pre-trial investigation officer (investigator) and identify main areas of investigator’s skill in such list.

APPROVAL OF THE RESULTS OF DISSERTATIONAL RESEARCH

Scientific articles and works published by the author:

1. Navickienė, Ž. Realia and guidelines of investigator's and prosecutor's cooperation (source language – Lithuanian: Tyrėjo ir prokuroro bendradarbiavimo realijos ir gairės) // Criminalistics and Forensic Examination: science, studies, practice. Vilnius, 2009. P. 197-210.

2. Kovalenko, A., Saldžiūnas, V., Navickienė, Ž. Pros and cons of employing psycho-physiological research and a polygraph in public service (between freedom and stereotypes) (source language – Lithuanian: Psichofiziologinio tyrimo poligrafu taikymas valstybės tarnyboje: taip arba ne (tarp laisvės ir stereotipų)) // Kriminalistika ir teismo ekspertizė: mokslas, studijos, praktika. Vilnius, 2009. P. 291-317.

3. Navickienė, Ž. Importance of qualification and competence of pre-trial investigation officers in the process of pre-trial investigation (source language – Lithuanian: Ikiteisminio tyrimo pareigūnų kvalifikacijos ir kompetencijos svarba ikiteisminio tyrimo procese) // Vocational education: research and reality. Centre for Vocational Education and Research of Vytautas Magnus University, 2010. 19. P. 132-144.

4. Navickienė, Ž. Investigators' and prosecutors' cooperation guidelines: investigators' viewpoint // Social Sciences Studies. Mykolas Romeris University, 2010. 2(6). P. 339-355.

5. Navickienė, Ž. Organisation of investigation of criminal offences: *status quo* and problems (source language – Lithuanian: Nusikalstamų veikų tyrimo organizavimas: būklė ir problemos) // Crime threats and modern technologies of human safety management. Collective monograph. Vilnius: Mykolas Romeris University, 2010. P. 427-459.

6. Navickienė, Ž. Discourse of competencies acquired in legal education // Applied research in health and social sciences: interface and interaction. Klaipėda: Klaipėda State College. 2011. 1(8). P. 43-53.

DISSERTANT'S PRESENTATIONS ON THE DISSERTATION TOPIC IN SCIENTIFIC CONFERENCES

1. Navickienė, Ž. Refusal to start a pre-trial investigation: problems of application (scientific conference "Problems of organisation and performance of pre-trial investigation" (Commemorating 65th Anniversary of Prof. E. Palskys), Mykolas Romeris University, Vilnius, April 8, 2005).

2. Navickienė, Ž. Problematics of main competences in pre-trial investigation: investigator's viewpoint (scientific conference "Topicalities of preparing

law-enforcement officers”, Faculty of Public Security, Mykolas Romeris University, Kaunas, October 10, 2008).

3. Navickienė, Ž. Realia and guidelines of investigator’s and prosecutor’s cooperation (VI international scientific practical conference “Criminalistics and Forensic Examination: science, studies, practice”, Lithuanian Police School, Trakai, October 16-17, 2009).

4. Navickienė, Ž. Discourse on formation of investigators’ competencies in pre-trial investigation (scientific practical conference “Procedural and criminalistic aspects of uncovering and investigating criminal acts”, Faculty of Public Security, Mykolas Romeris University, Kaunas, June 23, 2011).

CURRICULUM VITAE

Name: Žaneta
Last name: Navickienė
Contacts: zaneta.navickiene@policija.lt

Education:

1992–1995 Lithuanian Police Academy, Bachelor degree in Law
1995–1997 Lithuanian Police Academy, Master degree in Law

Professional Experience:

from 2009 Deputy Head of the Post Initial Training Division of the Lithuanian Police School

from 2007 to 2009 Chief Specialist, Deputy Head of the Training Division of the Lithuanian Police Training Centre

from 1997 to 2007 Investigator, Senior investigator, Head of the Crime Investigation Unit, Panevezys and Vilnius Regional Police Headquarters

IKITEISMINIO TYRIMO ORGANIZAVIMO MODELIS KRIMINALISTIKOS TAKTIKOJE

Santrauka

Tiriamoji problema. Nė vienoje gyvenimo srityje žmogaus veikla neįsivaizduojama be organizavimo. Šis procesas neatsiejamas ir nuo kiekvienos institucijos veiklos. Organizavimas grindžiamas tam tikrų ryšių nustatymu, santykių sukūrimu, priemonių panaudojimu, tam tikros veiklos turinio nustatymu siekiant efektyvių veiklos rezultatų. Organizavimo koncepcija yra visų organizacijos darbuotojų suvienijimas bendriems tikslams pasiekti, tam tikros veiklos kūrimas, derinimas, sutvarkymas. Įvairios organizavimo sampratos leidžia teigti, jog organizavimo tikslas – efektyviai reguliuoti tam tikrus vidinius ir išorinius procesus. Svarbiausias organizavimo uždavinys yra nustatyti diferencijavimo ir koordinavimo pusiausvyrą, optimizuoti organizacijos veiklą, sudaryti prielaidas didinti šios veiklos efektyvumą parenkant optimalią valdymo struktūrą, tinkamiausius kompetentingus žmones, darbo formas ir metodus, numatant pakankamus išteklius ir kt. Todėl galima teigti, kad organizavimo procesas struktūrizuoja darbą ir sudaro darnią visumą.

Nusikalstamų veikų tyrimas – sudėtingas, daugiapakopis procesas, kuris neįmanomas be visų ikiteisminio tyrimo subjektų veiksmų suderinamumo. Šiame procese kelių teisėsaugos institucijų pareigūnai sąveikauja tiek savo įstaigoje (vidiniai ryšiai), tiek ir su kitų įstaigų darbuotojais (išoriniai ryšiai). Be tokios sąveikos nebūtų įmanoma reguliuoti nusikalstamų veikų tyrimo proceso, taigi, ir efektyviai ištirti nusikalstamų veikų. Šiandien pastebima, kad ikiteisminio tyrimo subjektų procesinės funkcijos, jų atskyrimas, planavimas, pasidalijimas ir jų kooperavimas yra efektyvaus ikiteisminio tyrimo organizavimo prielaida. Efektyvaus ikiteisminio tyrimo organizavimo nuostatos svarbios ir įgyvendinant Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo nuostatas: baudžiamojo proceso reglamentavimas neturi sudaryti prielaidų vilkinti nusikalstamų veikų tyrimo ir baudžiamųjų bylų nagrinėjimo, taip pat prielaidų baudžiamojo proceso dalyviams piktnaudžiauti procesinėmis ar kitomis teisėmis. Tad bendrų pastangų sutelkimas (bendradarbiavimas), ikiteisminio tyrimo subjektų įgaliojimų apibrėžtumas, jų koordinaciniai veiksmai, ikiteisminio tyrimo subjektų kvalifikacijos ir kompetencijos užtikrinimas ir kiti veiksniai sudaro galimybę ikiteisminio tyrimo subjektams kryptingai veikti ir siekti bendrų tikslų – greitai, efektyviai, per kuo trumpesnę terminą ištirti nusikalstamas veikas. Dabartiniu metu pastebima, kad kai kurių nusikalstamų veikų rūšių skaičius

padidėjo⁵. Atsižvelgdamos į nusikalstamų veikų dinamiką, teisės saugos institucijos, dirbančios nusikalstamų veikų prevencijos ir ikiteisminio tyrimo srityse, 2011 m. ypač daug dėmesio turėtų skirti nusikalstamų veikų tyrimo tempui ir lygiui, organizacinio darbo tobulinimui. Todėl ikiteisminio tyrimo organizavimo proceso veiksmingumo didinimas tampa šiuolaikinių visų teisės saugos institucijų veiklos prioritetu.

Disertacijoje iškelta ikiteisminio tyrimo organizavimo veiksmingumo problema išryškinama šio proceso ikiteisminio tyrimo subjektų įgaliojimų, jų bendradarbiavimo, kvalifikacijos ir kompetencijos užtikrinimo galimybes analizuojant per baudžiamojo proceso teisinio reguliavimo ir praktinio taikymo sritis, kriminalistikos, vadovybės ir edukologijos prizmę.

Disertacinio tyrimo aktualumas. 2003 m. programos „Nusikalstamumo Lietuvoje dinamika, prognozės kryptys ir šiuolaikinė kriminalistikos koncepcija“ baigiamajame ataskaitoje pabrėžta, kad naujas Baudžiamojo proceso kodeksas – tai ir nauji kriminalistikos taktikos uždaviniai. Siekiant efektyvaus, racionalaus, greito ir rezultatyvaus nusikalstamų veikų tyrimo, būtina ir toliau tirti baudžiamojo proceso realijas, modeliuoti optimalias jo formas. Iš tiesų, įsigaliojus Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodeksui (toliau – Lietuvos Respublikos BPK) ir praėjus aštuoneriems metams, iškilo būtinybė naujai pažvelgti į ikiteisminio tyrimo organizavimo procesą ir jo reglamentavimą. Besikeičiančios teisės normos turi įtakos ir ikiteisminio tyrimo organizavimo procesui. Dėl aktyvios teisės normų dinamikos tebeieškoma efektyvių ikiteisminio tyrimo organizavimo formų ir jų įgyvendinimo mechanizmo, nes per aštuonerius metus Lietuvos Respublikos BPK normos ne kartą buvo keičiamos ir pildomos. Per šį laikotarpį Lietuvos Respublikos generalinis prokuroras patvirtino keliolika rekomendacijų dėl ikiteisminio tyrimo proceso. Be to, analizuojant pastarųjų metų policijos veiklos ataskaitas, matyti, jog daugelis esminių policijos veiklos problemų buvo sietinos su personalo mažinimu ir didėjančiu krūviu dirbantiems pareigūnams, policijos finansavimo mažėjimu, nusikalstamų veikų skaičiaus didėjimu, pareigūnų

⁵ Pagal atskiras veikų rūšis pastebimai išaugo šių nusikalstamų veikų skaičius: nusikalstamu būdu įgytų pinigų ar turto legalizavimas (išaugo 184,6 proc.); nusikalstamos veikos vaikui ir šeimai (išaugo 71,8 proc.); elektroninių duomenų ir informacinių sistemų saugumui (išaugo 38,2 proc.); kontrabanda (išaugo 29,7 proc.); išžaginimai (išaugo 29,6 proc.); seksualinis prievartavimas (išaugo 20,7 proc.); neteisėtas namų gamybos stiprių alkoholinių gėrimų gaminimas (išaugo 18,4 proc.); turto iššvaistymas (išaugo 15,8 proc.); sunkus sveikatos sutrikdymas (išaugo 11,4 proc.); automobilių vagystės (išaugo 10,4 proc.). Plačiau žr. pažymoje apie policijos įstaigų veiklą ir nusikalstamumą per 2010 metus [žiūrėta 2011-04-06], prieiga internete: <http://www.policija.lt/index.php?id=2875>. Taip pat žr. Lietuvos Respublikos prokuratūros veiklos 2010 metais ataskaitą [žiūrėta 2011-04-04], prieiga internete: <http://www.prokuraturos.lt/Veikla/Ataskaitos/tabid/413/Default.aspx>.

kvalifikacijos tobulinimo procesų stabdymu, nepakankamai greitu teisinės bazės tobulinimu. Šie pokyčiai sudaro prielaidas ieškoti optimalių formų ir būdų organizuojant ikiteisminį tyrimą ir diegiant juos praktiškai.

Siekiant peržiūrėti kriminalistikos taktikos vaidmenį ir svarbą nusikalstamų veikų tyrimo procese, svarbu išskirti pagrindines šiuolaikinės kriminalistikos taktikos vystymosi ir jos realizavimo kryptis, įvardyti pagrindines problemas, su kuriomis susiduriama organizuojant ikiteisminį tyrimą ir bendradarbiaujant šiame procese, įvertinti kompetencijų problematiką ikiteisminiame tyrime. Visa tai išanalizavus ir įvertinus, tikslinga pateikti pasiūlymus, kaip patobulinti ikiteisminio tyrimo organizavimo procesą.

Pažymėtina, kad, įsigaliojus naujoms procesinėms normoms, kriminalistikos taktikos uždavinių turinys pasikeitė. Be abejo, pagrindinis kriminalistikos taktikos specialistų uždavinys yra rengti rekomendacijas ir kurti taktinius būdus, kurie padėtų planingai tirti nusikalstamas veikas, kokybiškai ir racionaliai organizuoti ikiteisminį tyrimą bei efektyviai jį atlikti. Galima teigti, kad šie kriminalistikos taktikos uždaviniai tapo ir šiuolaikinės kriminalistikos taktikos prioritetine problema. Tačiau iškilo būtinybė kurti ir naujas kriminalistikos rekomendacijas, susijusias su procesinių normų pokyčiais, pavyzdžiui, ikiteisminio tyrimo organizavimo srityje. Tai nulėmė ne tik ikiteisminio tyrimo pareigūno, prokuroro vaidmenų pasikeitimas, bet ir ikiteisminio tyrimo teisėjo, kaip proceso dalyvio, atsiradimas. Ikiteisminio tyrimo organizavimą reglamentuojančių normų turinys, ikiteisminio tyrimo subjektų įgaliojimų turinys ir tarpusavio bendradarbiavimo ypatumai, efektyvaus ikiteisminio tyrimo organizavimo proceso siekiamybė iš esmės sudarė prielaidas peržiūrėti ikiteisminio tyrimo organizavimo procesą ir pateikti veiksmingus šio proceso optimizavimo būdus pasiūlant sukurti naują ikiteisminio tyrimo organizavimo modelį. Taikant Lietuvos Respublikos BPK normas susiduriama su begale spręstinių situacijų, kurioms išsamiau išaiškinti Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro įsakymu buvo patvirtintos įvairios rekomendacijos, jos vėliau ne kartą buvo keičiamos, priimti kitų teisėsaugos institucijų žinybiniai teisės aktai, reglamentuojantys ikiteisminio tyrimo organizavimo klausimus. Daugybė priimtų teisės aktų, reglamentuojančių ikiteisminio tyrimo organizavimo klausimus, leidžia pagrįstai diskutuoti, ar rekomendacija, kaip teisės aktas, yra efektyvi ir korektiška. Mūsų nuomone, rekomendacijų, kitų žinybinių teisės aktų, reglamentuojančių ikiteisminio tyrimo organizavimo klausimus, kūrimas sudaro prielaidas diskusijai, ar šie teisės aktai dera vienas su kitu ir ar toks reglamentavimas yra pakankamas, kad būtų tinkamai organizuotas ikiteisminis tyrimas.

Lietuvos Respublikos BPK reglamentuoja įvairius ikiteisminio tyrimo subjektų veiksmus, o tam, kad šie ikiteisminio tyrimo veiksmai būtų atlikti tinkamai ir efektyviai, būtinas aiškus ir apibrėžtas reglamentavimas. Lietuvos Respublikos BPK prokurorui suteikti platūs įgaliojimai, tačiau, paradoksalu, praktikoje

galima įžvelgti ikiteisminio tyrimo pareigūno ir prokuroro įgaliojimų konfliktą, o tyrimo rezultatai parodė, kad tyrėjas dažnai atlieka tik prokuroro kompetencijai priskirtinus ikiteisminio tyrimo veiksmus, prokuroro vardu rengia įvairius procesinių dokumentų projektus. Lietuvos Respublikos BPK ikiteisminio tyrimo organizavimo funkcija pavesta prokurorui. Pasikeitė ir ikiteisminio tyrimo pareigūno statusas. Ankstesniame Lietuvos Respublikos BPK ikiteisminio tyrimo pareigūnui buvo suteikti platūs įgaliojimai ir leista būti savarankiškam, dabar gi jis nėra pakankamai savarankiškas planuodamas ir organizuodamas darbą, nors vieni iš paskutinių Lietuvos Respublikos BPK normų pokyčių, pavyzdžiui, dėl švelniausių kardomųjų priemonių skyrimo, rodo, jog po truputį vis daugiau procesinio savarankiškumo jau grąžinama ir ikiteisminio tyrimo pareigūnui. Mokslininkai ir praktikai diskutuoja, kaip pagerinti ikiteisminio tyrimo organizavimo procesą, ar efektyviai bendradarbiauja ikiteisminio tyrimo subjektai, ar pakankama ikiteisminio tyrimo pareigūnų kompetencija, turinti užtikrinti kokybišką operatyvinių, ikiteisminio tyrimo veiksmų atlikimą ir efektyvų nusikalstamų veikų ištyrimą. Tad akivaizdu, jog dėl naujojo ikiteisminio tyrimo organizavimo kyla nemažai spęstinių (neišspręstų) problemų, kurios, mūsų nuomone, turi būti sprendžiamos atlikus gilią mokslinę analizę.

Kriminalistikos taktikos kaita nulemta ne tik pasikeitusių baudžiamojo proceso normų – kriminalistikos taktikai vystytis leidžia ir naujausi kriminalistikos mokslo laimėjimai. Šiuolaikinė kriminalistikos taktika ypač akcentuoja kriminalistinių rekomendacijų praktiškumą ir perspektyvumą taikant jas praktikoje, mokslinių tyrinėjimų aktualumą kovojant su nusikalstamumu. Kriminalistikos taktika ir toliau turi būti atvira, praktiška ir besivystanti sistema, apimanti intelektualius, procesinius, emocinius, valinius, taktinius elementus, neturinti griežtų ribų ir siekianti optimizuoti nusikalstamų veikų atskleidimo procesą.

Atlikto tyrimo rezultatai parodė, kad ikiteisminio tyrimo organizavimas – viena iš aktualiausių šiuolaikinės kriminalistikos taktikos vystymosi krypčių, todėl ikiteisminio tyrimo organizavimo tobulinimas reikalauja tyrimais paremtų sprendimų. Tyrimo rezultatai parodė, kad šiuo metu ikiteisminio tyrimo organizavimas yra problemiškas. Formalus požiūris į tyrėjo ir prokuroro bendradarbiavimo problemas, didelis tyrėjų darbo krūvis, prokurorui priskirtų ikiteisminio tyrimo veiksmų atlikimas, tyrėjų kvalifikacijos problemos ir kiti opūs ikiteisminio tyrimo organizavimo klausimai rodo, jog būtina imtis rimtų ir veiksmingų šių problemų sprendimo būdų. Pasitelkdama šiuolaikinės vadybos principus, įvertindama baudžiamojo proceso normų turinį, autorė darbe nagrinėja ikiteisminio tyrimo organizavimo turinį: analizuoja ikiteisminio tyrimo pareigūnų tarpusavio, taip pat jų ir prokurorų bendradarbiavimo klausimus, tyrinėja ikiteisminio tyrimo subjektų kvalifikacijos ir kompetencijos sąsajas ikiteisminiame tyrime ir, atsižvelgdama į reglamentavimo ypatybes, konstruoja naują ikiteisminio

tyrimo organizavimo modelį, padėsiantį užtikrinti racionalesnę ikiteisminio tyrimo subjektų sąveiką ir optimizuoti nusikalstamų veikų ikiteisminio tyrimo organizavimą. Atlikus disertacinį tyrimą, buvo nustatyta labai įvairių ir praktikoje daugiausia problemų keliančių ikiteisminio tyrimo organizavimo momentų, reikalaujančių kuo greičiau pateikti jų sprendimo būdus, teikti siūlymus dėl Lietuvos Respublikos BPK nuostatų pakeitimo, išsamiau reglamentuojant ikiteisminio tyrimo subjektų įgaliojimus, taip pat reglamentuoti ikiteisminio tyrimo subjektų bendradarbiavimo procesą, jo formas, turinį ir ikiteisminio tyrimo subjektų atsakomybę. Kita vertus, optimizuojant ikiteisminio tyrimo organizavimą, nebūtinai vien tik mechaniškas naujų procesinių normų implikavimas. Kai kurie klausimai, pavyzdžiui, ikiteisminio tyrimo pareigūnų kompetencijų užtikrinimas, gali būti sprendžiami kitaip – sudarant ir teisės aktu patvirtinant ikiteisminio tyrimo pareigūno kompetencijų aprašą, kuriame būtų tiksliai ir aiškiai apibrėžta, kokios bendrosios, profesinės ir specialiosios kompetencijos būtinos ikiteisminio tyrimo pareigūnams.

Pabrėžtina, kad turi būti stiprinama ne tik profesinė prokuroro, ikiteisminio tyrimo pareigūno ar ikiteisminio tyrimo teisėjo kompetencija. Šiuolaikinės vadybos principų taikymas organizuojant ikiteisminį tyrimą suponuoja prielaidą stiprinti šių ikiteisminio tyrimo subjektų vadybines ir darbo organizavimo kompetencijas, ugdyti komandinio darbo įgūdžius. Todėl tiek teisės studijose, tiek tobulinant kvalifikaciją svarbu stiprinti ne tik profesines ikiteisminio tyrimo subjektų kompetencijas, bet ir komunikacines, socialines, kognityvines kompetencijas, padedančias užtikrinti efektyvesnę ikiteisminio tyrimo subjektų sąveiką.

Tyrimų apžvalga. Mokslinių darbų kriminalistikos taktikos ir ikiteisminio tyrimo organizavimo temomis Lietuvoje nėra gausu. Nagrinėjant kriminalistikos taktiką plačiąja prasme, galima teigti, kad yra parašyta keletas disertacijų, kuriose nagrinėjami atskiri kriminalistikos taktikos turinio komponentai, pavyzdžiui, nusikalstamų veikų tyrimo versijų svarba, kriminalistikos metodų ir rekomendacijų panaudojimas civilinėje teisėje, specialiųjų žinių svarba ir pritaikymas nusikalstamų veikų tyrimo procese, įvykio vietos apžiūros ypatumai.

Nagrinėjant mokslo darbus, kuriuose analizuojami konkretūs ikiteisminio tyrimo organizavimo klausimai, pažymėtina, kad tokių darbų yra vos keletas. Aktualiausi mokslo darbai, siejami su ikiteisminio tyrimo organizavimo problemomis, buvo nagrinėti prof. P. Ancelio, prof. S. Kuklianskio. Aktualius tyrėjo (buv. tardytojo) parengimo ir profesionalumo klausimus prieš keliolika metų užčiuopė ir prof. E. Palskys. Priėmus Lietuvos Respublikos BPK, aktualūs ikiteisminio tyrimo organizavimo klausimai nagrinėti knygoje „Baudžiamojo proceso optimizavimo ir spartinimo galimybės ir būdai“. Dabartiniu metu tyrėjo ir prokuroro bendradarbiavimo tiriant sunkius nusikaltimus problemas tyrinėja M. Šatas. Bene reikšmingiausias šių dienų mokslo darbas šioje srityje – kolektyvinė autorių

monografija „Nusikalstamumo grėsmės ir žmogaus saugumas“, kurioje daugelis autorių – V. E. Kurapka, E. Bilevičiūtė, S. Matulienė, L. Novikovienė ir kt. – analizuoja aktualius kriminalistikos ar baudžiamojo proceso klausimus, susijusius su teisės saugos institucijų veiklos optimizavimu ar efektyvesniu nusikalstamų veikų tyrimu.

Paminėtini ir užsienio šalių mokslininkai, kurie analizavo tam tikrus ikiteisminio tyrimo organizavimo klausimus, būtent: R. S. Belkin, A. G. Filipov, I. Bulgakova, H. Goldstein, C. Filstad ir bendraautoriai, H. Häkkanen, R. R. Roberg, P. W. Greenwood ir J. Petersilia, M. D. Lyman, J. W. Osteburg ir kt.

Lietuvoje ir užsienio šalyse gausu edukologijos mokslo darbų bendrosiomis kvalifikacijos ir kompetencijos temomis. Šias aktualijas nagrinėja P. Jucevičienė, B. Stanikūnienė, T. Jovaiša, O. Gurskienė, J. L. Patry, L. Ciolan, S. Nielsen ir kt., išsamiai tyrinėjami įvairių profesijų atstovų (pedagogų, inžinierių, sveikatos priežiūros darbuotojų, socialinių darbuotojų ir kt.) kompetencijos klausimai, kuriuos nagrinėjo F. E. Acar, D. Malinauskienė, M. Žukauskienė, V. Šveikauskas, A. Mažionienė, V. Žydzūnaitė, P. Bonnet, C. K. Lehoczy ir kt. Pažymėtina, jog stokojama išsamių mokslinių tyrimų ikiteisminio tyrimo subjektų kvalifikacijos ir kompetencijos srityje, iš esmės nenagrinėti ikiteisminio tyrimo pareigūnų kvalifikacijos ir kompetencijos klausimai. Pastaruoju metu E. Misiūnas, tyrinėdamas policijos pareigūnų teisinio statuso turinį, fragmentiškai skiria dėmesio pirminės grandies policijos pareigūnų kvalifikacinių gebėjimų analizei, tačiau liko nenagrinėti ikiteisminio tyrimo pareigūno kompetencijos turinio reglamentavimo klausimai. Todėl, įvertindama šią situaciją, autorė atliko tyrimus, kaip implikuoti ikiteisminio tyrimo subjektų kvalifikacijos ir kompetencijos klausimus į ikiteisminio tyrimo organizavimą, ir nagrinėja tai kaip sudedamąsias ikiteisminio tyrimo organizavimo modelio grandis (elementus).

Disertantė naujai per baudžiamojo proceso, kriminalistikos, vadybos, edukologijos prizmę nagrinėja ikiteisminio tyrimo subjektų įgaliojimų, jų bendradarbiavimo, kvalifikacijos ir kompetencijos klausimus ir pateikia optimizuotą ikiteisminio tyrimo organizavimo modelį. Todėl ikiteisminio tyrimo organizavimo modelis kriminalistikos taktikoje yra nauja ir iki šiol nenagrinėta tema.

Disertacinio tyrimo mokslinis naujumas. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas yra konstatavęs, jog ikiteisminis tyrimas turi būti atliktas objektyviai, kvalifikuotai, nešališkai ir išsamiai, atliekant tyrimą turi būti surinkta tiek informacijos, kad jos pakaktų teisingai išspręsti baudžiamąją bylą teisme. Todėl, realizuojant šią nuostatą, svarbu ikiteisminio tyrimo organizavimo esmė: ikiteisminio tyrimo subjektų kvalifikacija ir kompetencija, šių subjektų sąveikos užtikrinimas, veiksmų suderinamumas. Ikiteisminio tyrimo organizavimo problemos buvo nagrinėtos dar anksčiau, iki 2003 metų. 2003 metais įsigaliojus Lietuvos Respublikos BPK, kai kurie ikiteisminio tyrimo organizavimo procesiniai klausimai buvo

nagrinėti fragmentiškai. Tačiau nebuvo kompleksiskai (per baudžiamojo proceso, kriminalistikos, vadybos, edukologijos prizmę) nagrinėta ikiteisminio tyrimo organizavimo problematika, nenagrinėtas šio proceso turinys, priemonės, kurios padėtų efektyviau organizuoti ikiteisminį tyrimą, nebuvo pateiktas ikiteisminio tyrimo organizavimo modelis. Tiesa, bendradarbiavimo, kaip ikiteisminio tyrimo organizavimo sudedamosios grandies, kai kurie aspektai jau tirti visiškai neseniai, pavyzdžiui, ikiteisminio tyrimo pareigūno ir prokuroro sąveika tiriant sunkius nusikaltimus, tačiau visiškai nenagrinėtas kitų ikiteisminio tyrimo subjektų bendradarbiavimo turinys ir galimybės, todėl iki šiol yra daug ikiteisminio tyrimo subjektų bendradarbiavimo spragų, šis procesas nėra tinkamai reglamentuotas. Taip pat galima teigti, kad nėra tyrinėta ir ikiteisminio tyrimo subjektų kvalifikacija ir kompetencija, iki šiol nėra tiksliai apibrėžta, kokios kompetencijos būtinos ikiteisminio tyrimo pareigūnui (tyrėjui), jokiame teisės akte nėra reglamentuotas tyrėjo kompetencijų turinys.

Naujovišką autorės požiūrį į ikiteisminio tyrimo organizavimą lėmė ir siekimas nagrinėti šį procesą ne tik per baudžiamojo proceso ar kriminalistikos, bet ir vadybos, edukologijos mokslų prizmę. Disertacijoje naujai ir kompleksiskai, sujungiant kriminalistikos, baudžiamojo proceso, vadybos, edukologijos žinias, praėjus aštuoneriems metams, kai įsigaliojo Lietuvos Respublikos BPK, atlikus išsamų šios praktikos apibendrinimą, analizuojama, kaip Lietuvoje yra organizuojamas ikiteisminis tyrimas, kuris apima ikiteisminio tyrimo subjektų darbo organizavimą, dabartinę ikiteisminio tyrimo subjektų tarpusavio ir jų bendradarbiavimo situaciją, pagrindinius veiksnius, turinčius įtakos ikiteisminio tyrimo subjektų kompetencijai ir kvalifikacijai, problemoms, su kuriomis susiduria ikiteisminio tyrimo subjektai tirdami nusikalstamas veikas. Įvertindama šiuos veiksnius, remdamasi tyrimais, autorė sugretino esamo ir siūlomo ikiteisminio tyrimo organizavimo modelius, išryškindama laukiamus rezultatus, teikia naują, diversifikuotą ikiteisminio tyrimo organizavimo modelį.

Disertacinio tyrimo objektas – ikiteisminio tyrimo organizavimas ir jo reglamentavimas kriminalistikos taktikoje.

Disertacinio tyrimo dalykas – reikšminga teorinė ir praktinė įrodomoji medžiaga apie šiuolaikinės kriminalistikos taktikos vystymosi kryptis, dabartinę ikiteisminio tyrimo organizavimo būklę, ikiteisminio tyrimo subjektų įgaliojimų ir bendradarbiavimo, jų kvalifikacijos ir kompetencijos užtikrinimo galimybes, naujus būdus, paieškos kryptis, padedančias optimizuoti ikiteisminio tyrimo organizavimo procesą.

Tyrimo tikslas – atsižvelgiant į reglamentavimo ypatumus, iškėlus pagrindines ikiteisminio tyrimo organizavimo problemas, pateikti naują optimizuotą ikiteisminio tyrimo organizavimo modelį ir jo įgyvendinimo mechanizmą kriminalistikos taktikoje.

Tyrimo uždaviniai. Siekiant užsibrėžto tikslo, keliami šie uždaviniai:

1. Išanalizuoti šiuolaikinės kriminalistikos taktikos turinį ir nustatyti pagrindines jos vystymosi kryptis.

2. Iškelti pagrindines ikiteisminio tyrimo pareigūnų tarpusavio, pareigūnų ir prokurorų, taip pat prokurorų ir ikiteisminio tyrimo teisėjų procesines-taktines bendradarbiavimo problemas ir pateikti jų sprendimo būdus.

3. Įvertinti ikiteisminio tyrimo subjektų įgaliojimų turinį ir, nustačius ikiteisminio tyrimo subjektų įgaliojimų konfliktą, teikti siūlymus dėl veiksmingesnio ikiteisminio tyrimo subjektų funkcijų realizavimo.

4. Išanalizuoti pagrindinius veiksnius, turinčius įtakos ikiteisminio tyrimo subjektų kvalifikacijai ir kompetencijai, ir numatyti pagrindines kryptis tobulinant ikiteisminio tyrimo subjektų kvalifikaciją ir formuojant kompetenciją, reikalingą tiriant nusikalstamas veikas.

5. Įvertinti ikiteisminio tyrimo organizavimo reglamentavimo ypatumus, pateikti šiuolaikinį, optimizuotą, naujosios vadybos principais paremtą ikiteisminio tyrimo organizavimo modelį ir pasiūlymus dėl šio modelio reglamentavimo.

Ginamieji disertacijos teiginiai.

1. Ikiteisminio tyrimo organizavimas – viena svarbiausių šiuolaikinės kriminalistikos taktikos vystymosi krypčių, užtikrinanti efektyvų nusikalstamų veikų tyrimą.

2. Dabartinis ikiteisminio tyrimo organizavimas yra nepakankamai reglamentuotas ir turėtų būti tobulintinas ikiteisminio tyrimo subjektų įgaliojimų, šių subjektų bendradarbiavimo, jų kvalifikacijos ir kompetencijos srityse. Ikiteisminio tyrimo organizavimo procesas būtų veiksmingesnis, jeigu, nustačius ir reglamentavus pagrindinius elementus, būtų sukurtas optimizuotas ikiteisminio tyrimo organizavimo modelis.

3. Ikiteisminio tyrimo subjektų bendradarbiavimas atliekant ikiteisminį tyrimą būtų efektyvesnis tiksliai ir aiškiai apibrėžus bendradarbiavimą ir šią nuostatą įtvirtinus Lietuvos Respublikos BPK.

4. Ikiteisminio tyrimo subjektų įgaliojimų peržiūra, procesiškai apibrėžiant ikiteisminio tyrimo padalinio vadovo įgaliojimus ir ikiteisminio tyrimo pareigūnui suteikiant daugiau savarankiškumo, padėtų išspręsti ikiteisminio tyrimo subjektų įgaliojimų konfliktą organizuojant ikiteisminį tyrimą.

5. Ikiteisminio tyrimo subjektų kvalifikacijos apibrėžtis ir kompetencijos turinio nustatymas leistų stiprinti ikiteisminio tyrimo subjektų bendrąsias (vadybines, komunikacines, socialines), profesines ir specialiąsias kompetencijas, užtikrinančias darnų ikiteisminio tyrimo subjektų veiklos organizavimą, jų tarpusavio sąveiką ir efektyvų nusikalstamų veikų tyrimą.

Disertacinio tyrimo metodologija. Disertacijoje panaudoti šie bendrieji teoriniai tyrimo metodai: aprašomasis-lyginamasis, istorinis, sisteminė analizė,

analitinis-kritinis, palyginimas, indukcija, dedukcija, modeliavimas. Disertacijoje taip pat naudoti šie empiriniai tyrimo metodai: dokumentų turinio analizė, anketinė apklausa (raštu ir telefonu), apibendrinimo ir matematinės statistikos tyrimo metodai. Disertacijoje panaudoti bendrieji teoriniai tyrimo metodai – aprašomasis-lyginamasis, istorinis, sisteminė analizė, dedukcija – leido nagrinėti įvairias kriminalistikos taktikos sampratas, vystymąsi ir turinį, nustatyti šiuolaikinės kriminalistikos taktikos vystymosi kryptis, pagrindinius ikiteisminio tyrimo organizavimo elementus, kuriais remiantis kuriamas ikiteisminio tyrimo organizavimo modelis. Apklausos metodas ikiteisminio tyrimo organizavimą padėjo išskirti kaip svarbiausią kriminalistikos taktikos vystymosi kryptį.

Naudojant dokumentų analizės ir apklausos metodus, per baudžiamojo proceso, vadybos, edukologijos prizmę analizuojami praktiniai ikiteisminio tyrimo organizavimo klausimai. Nagrinėjant ikiteisminio tyrimo subjektą – prokurorų, ikiteisminio tyrimo pareigūnų ir ikiteisminio tyrimo teisėjų – bendradarbiavimą, šių subjektų kvalifikacijos ir kompetencijos turinio reglamentavimo ypatumus, buvo išskirtos praktinės šių ikiteisminio tyrimo subjektų įgaliojimų reglamentavimo, bendradarbiavimo problemos, nustatyti šių subjektų kvalifikacijos ir kompetencijos reglamentavimo trūkumai.

Planuojant tyrimą, buvo parengti du klausimynai: vienas – ikiteisminio tyrimo pareigūnams, kitas – prokurorams ir teisėjams. Atsižvelgiant į tai, kad ikiteisminio tyrimo organizavimas policijos įstaigose pripažintas kaip silpniausia ikiteisminio tyrimo organizavimo grandis, šiuo tyrimu siekta visapusiškai ir išsamiai išsiaiškinti ikiteisminio tyrimo organizavimo problemas policijos įstaigose. Pateikiamų klausimų įvairumas leido išsamiai išanalizuoti dabartinę ikiteisminio tyrimo situaciją, įvertinti, kaip ikiteisminį tyrimą reglamentuojančios procesinės nuostatos veikia praktikoje. Klausimyne išskirtos šios pagrindinės dalys: 1) dalyvių demografiniai duomenys (išsilavinimas, amžius, patirtis); 2) klausimai, susiję su šiuolaikinės kriminalistikos taktikos vystymosi kryptimis, mokymais kriminalistikos taktikos srityje, ikiteisminio tyrimo subjektų kvalifikacijos ir kompetencijos problematika; 3) klausimai, kuriais siekiama išsiaiškinti teisėsaugos institucijų darbo problematiką; 4) klausimai, kuriais siekiama išsiaiškinti ikiteisminio tyrimo subjektų bendradarbiavimo situaciją ir problemas, ikiteisminio tyrimo organizavimo įstaigose problematiką; 5) klausimai, kuriais siekiama nustatyti, ar yra ikiteisminio tyrimo subjektų įgaliojimų konfliktų ikiteisminiame tyrime. Antrasis klausimynas buvo sudarytas prokurorams ir teisėjams. Šį klausimyną sudarė klausimai, susiję su ikiteisminio tyrimo organizavimu: kriminalistikos taktikos vystymosi krypčių išskyrimu, ikiteisminio tyrimo subjektų bendradarbiavimo problematika⁶.

⁶ Buvo atsižvelgta į 2008 metais Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos atliktą tyrimą, kuriuo buvo siekiama išanalizuoti kai kuriuos kriminalinės justicijos pareigūnų veiklos ir kvalifikacijos kėlimo klausimus.

Planuojant empirinį tyrimą, buvo svarbu nustatyti mažiausią tyrimų skaičių, kad būtų galima padaryti statistiškai reikšmingas išvadas. Nustatant tyrimo imtį, buvo atsižvelgta į tai, jog imtis turi būti reprezentatyvi, kad pagal jos rezultatus būtų galima spręsti apie visumą ir užtikrinti mažą imties paklaidą. Siekiant pakankamai reprezentatyvios tyrimo imties, buvo atsižvelgta į policijoje dirbančių visų ikiteisminio tyrimo pareigūnų skaičių. Tyrimui atlikti buvo sudaryta 1100 anketų ikiteisminio tyrimo pareigūnams. Atlikus apklausą, analizei tinkamų gauta 1013 anketų. Siekiant nustatyti objektyvią ikiteisminio tyrimo organizavimo situaciją, buvo apklausti prokurorai ir teisėjai⁷. Tyrimo metu buvo sudaryta ir išsiųsta 220 anketų, iš jų 211 anketų (102 prokurorų ir 109 teisėjų) buvo tinkamos analizuoti.

Naudojant indukcijos, modeliavimo, palyginimo, analitinį-kritinį metodą, pasitelkiant baudžiamojo proceso, vadybos, edukologijos mokslų žinias per kriminalistikos taktikos prizmę formuojamas ikiteisminio tyrimo organizavimo modelis, konstruojamas šio modelio grandys – ikiteisminio tyrimo subjektų įgaliojimai, bendradarbiavimas, jų kvalifikacija ir kompetencija. Taip pat pateikiamas esamo ir siūlomo ikiteisminio tyrimo organizavimo modelio turinys.

Pasirinkti skirtingi tyrimo metodai leidžia parodyti du pagrindinius mokslinio tyrimo principus: giluminio nagrinėjimo ir objektyvumo, ir leidžia realiai įvertinti praktinę ikiteisminio tyrimo organizavimo situaciją tyrėjo, specialisto, prokuroro ir teisėjo požiūriu, nustatyti ne tik ikiteisminio tyrimo subjektų darbo organizavimo, bet ir kompetencijos problemas, pateikti jų sprendimo būdus.

Disertacinio tyrimo teorinė ir praktinė reikšmė. Autorė, įvertindama dabartinę ikiteisminio tyrimo organizavimo būklę, nagrinėja teorinius ikiteisminio tyrimo organizavimo dalykus, procesiniu, kriminalistiniu ir vadybiniu aspektu apibrėžia nusikalstamų veikų ikiteisminio tyrimo organizavimą, išskyrusi svarbiausius elementus, apibrėžia ikiteisminio tyrimo organizavimo modelį, ikiteisminio tyrimo bendradarbiavimo taktiką, ikiteisminio tyrimo pareigūno (tyrėjo) kompetencijas ir jų turinį. Šie teiginiai teoriškai reikšmingi atliekant ikiteisminio tyrimo organizavimo analizę ir apibendrinimą: tiksliai ir nedviprasmiškai interpretuojant ikiteisminio tyrimo organizavimo turinį.

Autorė, įvertindama dabartinę ikiteisminio tyrimo organizavimo problematiką, siūlo naują problemos sprendimą – pateikia ikiteisminio tyrimo organizavimo modelį ir ne tik apibrėžia svarbiausius jo sudedamuosius elementus: ikiteisminio tyrimo subjektų įgaliojimus, bendradarbiavimą ir kompetencijas, bet ir pateikia siūlymus dėl jų reglamentavimo bei praktinio įgyvendinimo. Šio modelio sukūrimas ir taikymas ateityje galėtų turėti ir pritaikomąjį pobūdį, tai yra leistų optimizuoti ikiteisminio tyrimo organizavimo procesą: bendradarbiaujant

⁷ Atsižvelgiant į tai, kad teismų sistemoje vykdoma rotacija ikiteisminio tyrimo teisėjo funkcijai atlikti, apklausiami buvo ne tik teisėjai, atliekantys ikiteisminio tyrimo teisėjo funkcijas, bet ir atlikę šią funkciją anksčiau.

efektyviau organizuoti darbą ikiteisminio tyrimo padaliniuose, išvengti tyrėjų ir prokurorų įgaliojimų konflikto, sureguliuoti ikiteisminio tyrimo kvalifikacijos ir kompetencijų turinio nustatymo ir taikymo mechanizmą, pasižymintį būtinų kvalifikacinių reikalavimų nustatymu ir profesionalios veiklos viršenybe. Įvertindama tyrimo rezultatus, disertantė siūlo optimizuoti ikiteisminio tyrimo subjektų bendradarbiavimo procesą šias nuostatas įtvirtinant įstatymu. Taip pat atsižvelgdama į tai, kad praktikoje iki šiol neapibrėžtos ikiteisminio tyrimo pareigūno (tyrėjo) kompetencijos ir nėra reglamentuotas šių kompetencijų turinys, autorė sudarė pavyzdinį ikiteisminio tyrimo pareigūno (tyrėjo) kompetencijų aprašą, kuris leistų nustatyti vienodus ikiteisminio tyrimo pareigūno (tyrėjo) rengimo, veiklos ir kvalifikacijos tobulinimo kriterijus, būtinus profesinėje veikloje.

Tyrimo rezultatai buvo panaudoti autorei dalyvaujant įvairiose mokslinėse praktinėse respublikinėse ir tarptautinėse konferencijose ir skaitant pranešimus šia tematika, rengiant metodinę medžiagą, skirtą teisėsaugos institucijų darbuotojų kvalifikacijai kelti, praktikams, dirbantiems nusikalstamų veikų tyrimo srityje. Tyrimo rezultatai buvo pristatyti ir įvairiose respublikinėse ir tarptautinėse konferencijose, skirtose ne tik mokslininkams, bet ir praktikams, tiriantiems nusikalstamas veikas. Taip pat dalis tyrimo duomenų buvo panaudota 2010 metais Vokietijos Žemosios Saksonijos policijos akademijoje skaitant paskaitas ir diskutuojant apie ikiteisminio tyrimo organizavimo problemas. Dalis tyrimo rezultatų, susijusių su nusikalstamų veikų tyrimo organizavimo būkle ir problemomis, buvo publikuota ir 2010 metais Mykolo Romerio universiteto išleistoje kolektyvinėje monografijoje „Nusikalstamumo grėsmės ir šiuolaikinės žmogaus saugumo vadybos technologijos“, pagal prioritetinę Lietuvos mokslinių tyrimų kryptį „Piliečiai ir valdymas žinių visuomenėje“ vykdant mokslo programą „Nusikalstamumo grėsmės ir šiuolaikinės žmogaus saugumo vadybos technologijos“, kur autorė ikiteisminio tyrimo organizavimo modelį siūlo kaip priemonę, padėsiančią racionaliau ir efektyviau organizuoti ikiteisminį tyrimą.

Atlikta empirinio tyrimo duomenų analizė parodė būtinybę peržiūrėti visą ikiteisminio tyrimo pareigūnų kvalifikacijos tobulinimo procesą: būtina parengti ikiteisminio tyrimo pareigūnų kompetencijų aprašą, kuriame būtų numatytos esminės bendrosios, profesinės ir specialiosios kompetencijos, būtinos ikiteisminio tyrimo pareigūno darbe. Nustatytos ikiteisminio tyrimo pareigūno kompetencijos ir jų turinys turėtų būti perteiktas ikiteisminio tyrimo pareigūno (tyrėjo) pareigybės aprašyme. Taip pat būtų aišku, kokių kompetencijų tyrėjas turi ir kokių jam dar reikia. Tai praktiškai padėtų atrinkti ikiteisminio tyrimo darbui perspektyvius ikiteisminio tyrimo pareigūnus, išlaikyti kompetentingus ir profesionalius tyrėjus, realizuoti vertikaliosios ir horizontaliosios karjeros principus ikiteisminiame tyrime, taip pat užtikrintų galimybę išsaugoti didelę patirtį turinčius ikiteisminio tyrimo pareigūnus.

Atsižvelgdama į tyrimo rezultatus, autorė teisėsaugos institucijų mokymo įstaigoms teikė siūlymus dėl turimų kvalifikacijos tobulinimo programų, skirtų ikiteisminio tyrimo pareigūnams, tobulinimo ir siekimo sukurti naujas, apimant opius praktinius kriminalistikos taktikos ir ikiteisminio tyrimo organizavimo klausimus.

Disertacijos struktūra. Disertaciją sudaro įvadas, trys tiriamosios dalys, išvados, pasiūlymai, šaltinių sąrašas, autorės mokslinių publikacijų sąrašas ir priedai.

Pirmoje dalyje „Ikiteisminio tyrimo organizavimas ir jo reglamentavimas“ analizuojamas šiuolaikinės kriminalistikos taktikos turinys, diskutuojama apie kriminalistikos taktikos ribas. Nagrinėdama mokslininkų įžvalgas dėl kriminalistikos taktikos turinio, autorė pabrėžia kriminalistikos taktikos ir kitų kriminalistikos dalių svarbą, akcentuoja teisėsaugos institucijų veiklos optimizavimo poreikį. Analizuodama įvairių autorių teiginius apie kriminalistikos taktikos vystymosi kryptis, autorė išvelgia aiškų kriminalistikos taktikos ribų plėtimąsi ir skverbimąsi į daugelį mokslų. Todėl šiuolaikinės kriminalistikos taktikos teiginiai pagrįstai formuluojami remiantis kitų mokslų – baudžiamojo proceso, kriminologijos, vadybos, edukologijos, psichologijos – žiniomis. Pažymėtina, kad šiuolaikinės kriminalistikos taktikos vystymosi tendencijos yra nulemtos procesinių normų pokyčių, besiformuojančios ikiteisminio tyrimo praktikos, ikiteisminio tyrimo subjektų veiklos optimizavimo poreikio ir kitų veiksnių.

Šioje dalyje atlikto tyrimo rezultatais grindžiama būtinybė nagrinėti ikiteisminio tyrimo organizavimo procesą. Ikiteisminio tyrimo subjektų apklausa leido išskirti pagrindines šiuolaikinės kriminalistikos taktikos vystymosi kryptis. Tyrimo metu išryškėjusios aktualiausios kriminalistikos taktikos vystymosi kryptys siejamos su ikiteisminio tyrimo organizavimo procesu. Todėl, atsižvelgiant į svarbiausias šiuolaikinės kriminalistikos taktikos vystymosi kryptis, pagrįstai toliau nagrinėjama ikiteisminio tyrimo organizavimo būklė, keliamos pagrindinės šio proceso problemos ir, atsižvelgiant į reglamentavimo ypatybes, svarstoma, kokie galėtų būti sprendimai dėl šio proceso optimizavimo.

Šioje dalyje, siekdama apibrėžti ikiteisminio tyrimo organizavimą, disertantė nagrinėja mokslinėje literatūroje jau pateiktas šį procesą apibrėžiančias sąvokas: ikiteisminio tyrimo organizavimą, kaip procesą, siekiant efektyvaus nusikalstamų veikų tyrimo, o analizuodama Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo nutarimų nuostatas, šį procesą atriboja nuo ikiteisminio tyrimo organizavimo, kaip prokuroro funkcijos. Ikiteisminio tyrimo organizavimą disertantė apibrėžia kaip kvalifikuotų ir kompetentingų ikiteisminio tyrimo subjektų suderintą veiklą, kuri paremta teisės aktuose nustatytais ir mokslškai pagrįstais būdais bei priemonėmis užtikrinant efektyvų ikiteisminį tyrimą, nuosekliai ir laiku įgyvendinamą tikslą.

Analizuojant ikiteisminio tyrimo organizavimą, autorės siūlymu, šis procesas turėtų būti nagrinėjamas trimis lygiais: kaip tarpusavio elementų visuma (būtina nustatyti svarbiausius sudedamuosius šio proceso elementus), kaip reglamentuotas darniai veikiantis procesas (būtina nustatyti svarbiausių elementų reglamentavimo spragas ir pateikti efektyvius sprendimus dėl proceso gerinimo) ir kaip tikslingas procesas (būtina sukurti efektyvų ikiteisminio tyrimo organizavimo modelį). Nusikalstamų veikų tyrimo procese pabrėžiamas modeliavimo taikymo veiksmingumas: modeliavimo metodas padeda išspręsti daugelį klausimų, t. y. padeda patikrinti ir įvertinti tiriamo įvykio informaciją, optimizuoja pasirengimą ikiteisminio tyrimo veiksmui, planavimą, tampa universalia taktinio prognozavimo priemone, padeda tyrėjui efektyviau priimti sprendimus, padeda sukurti atskirų subjektų bendradarbiavimo sistemą ir t. t. Todėl, ieškant efektyvių ikiteisminio tyrimo organizavimo būdų, taikant modeliavimo metodą, pristatoma naujo optimizuoto ikiteisminio tyrimo organizavimo modelio teorinė koncepcija. Šioje dalyje disertantė teigia, kad ikiteisminio tyrimo organizavimo modelis – tai tikslingo ir efektyvaus ikiteisminio tyrimo organizavimo proceso funkciniai ryšiai, kurių turinį sudaro aiškus ir tikslus ikiteisminio tyrimo subjektų, turinčių tam tikrus įgaliojimus, veiklos suderinimas, bendradarbiavimas, kvalifikacijos ir kompetencijos užtikrinimas. Teigiama, jog pagrindiniai optimizuoto ikiteisminio tyrimo organizavimo modelio elementai yra ikiteisminio tyrimo subjektų bendradarbiavimas ir jų kvalifikacija bei kompetencija, o svarbiausios jungiamosios grandys galėtų būti aiškus ikiteisminio tyrimo subjektų veiklos ir įgaliojimų reglamentavimas; ikiteisminio tyrimo subjektų veiklos suderinamumas, bendradarbiavimas tiriant nusikalstamas veikas; ikiteisminio tyrimo subjektų kvalifikacijos apibrėžtis ir kompetencijos turinio reglamentavimas užtikrinant efektyvų nusikalstamų veikų tyrimą.

Antroje dalyje „Bendradarbiavimas organizuojant ir atliekant ikiteisminį tyrimą ir jo reglamentavimas“ analizuojama ikiteisminio tyrimo subjektų bendradarbiavimo taktikos reikšmė ir vieta teoriniame modelyje, pateikiama jos samprata. Remdamasi pateikta bendradarbiavimo taktikos samprata, autorė išskiria pagrindinius bendradarbiavimo taktikos turinio elementus: veiksmingą ir laiku atliekamą keitimąsi informacija; optimalių ir racionalių taktinių būdų, rekomendacijų pasirinkimą, sprendimų priėmimą; tarpusavio veiksmų suderinamumą nustatant ikiteisminio tyrimo veiksmų eiliškumą; ikiteisminio tyrimo subjektų kompetencija paremtą veiklą; efektyvų, tikslingą ir įstatymų normomis pagrįstą savo įgaliojimų vykdymą. Šioje dalyje nagrinėjama ikiteisminio tyrimo subjektų – prokuroro, ikiteisminio tyrimo teisėjo, tyrėjo, specialisto – funkcijos ir įgaliojimų apimtys, taip pat šių ikiteisminio tyrimo subjektų – ikiteisminio tyrimo pareigūno ir prokuroro, ikiteisminio tyrimo pareigūnų

tarpusavio, taip pat prokurorų ir ikiteisminio tyrimo teisėjų – bendradarbiavimo aktualijos: samprata, formos, bendradarbiavimo ypatumai, pagrindinės bendradarbiavimo problemos ir jų sprendimo būdai, pateikiami siūlymai ir dėl įgaliojimų ir bendradarbiavimo reglamentavimo. Atsižvelgiant į tai, kad prokuroras ir tyrėjas yra pagrindiniai ikiteisminio tyrimo subjektai, daug dėmesio skiriama šių subjektų bendradarbiavimo analizei ir jų sąveikos tobulinimui. Apibendrinus mūsų šalies ir įvairių užsienio šalių analizuotą praktiką šių subjektų bendradarbiavimo srityje, disertantės nuomone, galima išskirti šias pagrindines tyrėjų ir prokurorų bendradarbiavimo plėtojimo (tobulinimo) kryptis: aiškos bendradarbiavimo definicijos ir tikslų šio proceso kriterijų sukūrimas; šio proceso teisinis įtvirtinimas; tyrėjų ir prokurorų sąveikos plėtojimas organizuojant įvairius susitikimus, konferencijas, kuriant darbo grupes, analizuojant įvairias ikiteisminio tyrimo klaidas; tampresnė šių subjektų sąveika ankstyvajame ikiteisminio tyrimo etape jiems konsultuojantis dėl tolesnės tyrimo eigos; subalansuotos kontrolės mechanizmo įdiegimas; bendradarbiavimo modelių kūrimas tiriant atskirų kategorijų bylas.

Šioje dalyje autorė taip pat nagrinėja ikiteisminio tyrimo padalinio vadovo ir tyrimo grupės statusus, siūlo tyrimo grupės ir ikiteisminio tyrimo padalinio vadovo įgaliojimus reglamentuoti Lietuvos Respublikos BPK. Apibendrinusi tyrimo rezultatus, disertantė konstatuoja, kad ikiteisminio tyrimo subjektų bendradarbiavimas atliekant ikiteisminį tyrimą yra pernelyg formalus ir taikomos bendradarbiavimo formos nepakankamai veiksmingos. Atsižvelgdama į empirinio tyrimo rezultatus, autorė siūlo ikiteisminio tyrimo subjektų bendradarbiavimo nuostatas įtvirtinti Lietuvos Respublikos BPK. Bendradarbiavimo nuostatų įtvirtinimas įpareigotų visus ikiteisminio tyrimo subjektus, taip pat ir tyrėją su prokuroru, tarpusavyje suderinti savo veiklą, bendradarbiauti siekiant vieno tikslo – efektyviai ištirti nusikalstamą veiką. Disertantės nuomone, procesinis šio instituto įtvirtinimas sudarytų prielaidas išvengti tyrėjų ir prokurorų įgaliojimų konflikto, kai tyrėjas, turėdamas hierarchinį priklausomumą, yra priverstas atlikti procesinius veiksmus, priskirtinus prokuroro kompetencijai. Ikiteisminio tyrimo subjektų bendradarbiavimo formos, turinys, šių subjektų atsakomybė galėtų būti reglamentuota žinybiniame teisės akte.

Trečioje dalyje „Kompetencijos ir jų reikšmė ikiteisminiam tyrimui“ nagrinėjama kvalifikacijos ir kompetencijos samprata, pristatomos kvalifikacijos ir kompetencijos tarpusavio sąsajos. Šioje dalyje analizuojama ikiteisminio tyrimo subjektų – ikiteisminio tyrimo pareigūnų (tyrėjų), prokurorų ir teisėjų – kvalifikacija ir kompetencija atsižvelgiant į pasirinktus tris kriterijus: ikiteisminio tyrimo subjektų kvalifikaciniai reikalavimai; ikiteisminio tyrimo subjektų kompetencijos turinys ir reglamentavimas; ikiteisminio tyrimo subjektų kompetencijos stiprinimas kvalifikacijos kėlimo procese.

Tyrimu pagrindžiama, jog ikiteisminio tyrimo pareigūnų kvalifikacija ir kompetencija – silpniausia ikiteisminio tyrimo organizavimo grandis⁸. Todėl, nagrinėjant ikiteisminio tyrimo subjektų kvalifikacijos ir kompetencijos klausimus, daugiausia dėmesio skiriama ikiteisminio tyrimo pareigūno kompetencijai užtikrinti ir stiprinimo galimybėms ikiteisminio tyrimo procese. Pagrįstai analizuojami pagrindiniai veiksniai, turintys įtakos tyrėjo kvalifikacijai ir kompetencijai. Identifikuojami vidiniai veiksniai (t. y. žinios, įgūdžiai, būtini tyrėjui tam, kad jis galėtų kokybiškai atlikti nusikalstamų veikų tyrimą): tyrėjo išsilavinimas; darbo patirtis; policijos įstaigoje gaunamos ir gilinamos būtinos darbui žinios; kvalifikacijos tobulinimas; savarankiškas žinių gilinimas, ir išoriniai veiksniai, susiję su organizacinėmis problemomis: ikiteisminio tyrimo organizavimas bendradarbiaujant su prokuroru; įstaigos darbo organizavimas; darbo sąlygos; materialinis aprūpinimas; darbo krūvis; užmokesčio dydis. Atlikus ikiteisminio tyrimo pareigūnų darbui įtakos turinčių veiksnių analizę, galima teigti, jog tyrėjams reikalingos ir svarbios kriminalistikos taktikos žinios; dar menka tyrėjų motyvacija savarankiškai studijuoti kriminalistikos taktikos aktualijas, o kvalifikacijos tobulinimo procese mokymų kriminalistikos taktikos klausimais turėtų būti organizuojama daugiau, šie mokymai turėtų būti nuolatiniai ir kompleksiniai, vykdomi kartu su kitų sričių mokymais. Be to, atlikto tyrimo duomenimis, aktualiausios organizacinio pobūdžio problemos yra didelis darbo krūvis, tyrėjų trūkumas ir prastos darbo sąlygos.

Taip pat šioje dalyje autorė išskiria ir apibrėžia pagrindines ikiteisminio tyrimo pareigūnui būtinas kompetencijas – bendrąsias, profesines ir specialiąsias. Taip pat pateikiami siūlymai, kaip spręsti pagrindines problemas, susijusias su ikiteisminio tyrimo pareigūnų kompetencijos turinio reglamentavimu: autorė sukūrė pavyzdinį ikiteisminio tyrimo pareigūno (tyrėjo) kompetencijų aprašą, kuriame, pateikdama ikiteisminio tyrimo pareigūnui reikalingų kompetencijų grupes, išdėsto šių kompetencijų turinį.

Šioje dalyje tyrimu taip pat pagrindžiamas tyrėjų ir prokurorų įgaliojimų konfliktas, kai prokuroro kompetencijai priskirtus veiksmus atlieka tyrėjas. Diskutuojant apie šių subjektų įgaliojimų konflikto sprendimo galimybes, siūloma

⁸ Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro 2011 m. balandžio 22 d. rašte Nr. 17.2.-8314 Policijos departamentui prie Vidaus reikalų ministerijos pagrįstai teigiama, jog tyrėjų kvalifikacija yra nepakankama ir būtina stiprinti tyrėjų kompetenciją organizuojant įvairius mokymus. Taip pat Teisėjų tarybos 2011 m. balandžio 27 d. rašte Nr. 36P-173-(7.1.10) „Dėl tyrėjų kvalifikacijos“ teigiama, jog nuoseklaus, sisteminio, o kartu ir specializuoto, ikiteisminio tyrimo specialistų rengimo būtinumą akivaizdžiai patvirtina negerėjanti baudžiamųjų bylų tyrimo kokybė. Todėl siūloma Policijos departamentui periodiškai atlikti atskirų kategorijų bylų tyrimus, rengti atitinkamas apžvalgas, kurios prisidėtų prie kryptingo tyrėjų mokymo organizavimo.

šiek tiek plėsti ikiteisminio tyrimo pareigūno savarankiškumą: prokuroro pavedimu tam tikrus sprendimus, pavyzdžiui, dėl ikiteisminio tyrimo sujungimo ar išskyrimo, kaltinamojo akto surašymo, galėtų priimti ikiteisminio tyrimo pareigūnas. Atliktos apklausos duomenimis, prokurorai pritartę šių ikiteisminio tyrimo pareigūno funkcijų plėtimui.

Naujo ikiteisminio tyrimo organizavimo modelio tikslas orientuotas į ikiteisminio tyrimo organizavimo proceso efektyvinimą. Todėl siūlomas ikiteisminio tyrimo organizavimo modelis būtų veiksmingas:

Ikiteisminio tyrimo subjektų kvalifikacijos ir kompetencijos srityse, nes tyrimo pagrindu įvertinta ikiteisminio tyrimo subjektų kvalifikacija, apibrėžti kvalifikaciniai reikalavimai ikiteisminio tyrimo pareigūnui, sukurtas ikiteisminio tyrimo pareigūno kompetencijos aprašas, leidžiantis išskirti pagrindines kompetencijų grupes, nustatytas ir apibrėžtas šių kompetencijų turinys.

Ikiteisminio tyrimo subjektų įgaliojimų ir bendradarbiavimo srityse. Lietuvos Respublikos BPK būtų įtvirtinta bendradarbiavimo nuostata, padedanti efektyviau bendradarbiauti ikiteisminio tyrimo subjektams, įvertintos ikiteisminio tyrimo subjektų įgaliojimų apimtys ir pasiūlyti sprendimo būdai dėl ikiteisminio tyrimo pareigūno funkcijų išplėtimo, ikiteisminio tyrimo padalinio vadovo įgaliojimų įtvirtinimo, tyrimo grupės sudarymo. Šie veiksniai būtų esminiai sprendžiant ikiteisminio tyrimo subjektų įgaliojimų konfliktą.

IŠVADOS

1. Kompleksinis ikiteisminio tyrimo procesinių-taktinių, organizacinių ir edukacinių problemų tyrinėjimas – vienas iš prioritetinių kriminalistikos taktikos uždavinių. Šiuolaikinės kriminalistikos taktikos kertinės pozicijos neatsiejamoms nuo ikiteisminio tyrimo organizavimo – ikiteisminio tyrimo subjektų įgaliojimų ir bendradarbiavimo, jų kvalifikacijos ir kompetencijos problemų. Atlikto empirinio tyrimo duomenimis, svarbiausios kriminalistikos taktikos vystymosi kryptys siejamos su nusikalstamų veikų tyrimo procesu ir yra esamų mokslinių taktinių būdų ir rekomendacijų sukūrimas ir jų įdiegimas praktikoje siekiant efektyviau organizuoti ikiteisminį tyrimą bei ikiteisminio tyrimo organizavimo pagrindų analizės apibendrinimas. Ikiteisminio tyrimo organizavimo procesui optimizuoti būtinas naujas ikiteisminio tyrimo organizavimo modelis. Ikiteisminio tyrimo organizavimo modelį galima apibūdinti kaip tikslingo ir efektyvaus ikiteisminio tyrimo organizavimo proceso funkcinius ryšius, kurių turinį sudaro aiškus ir tikslus ikiteisminio tyrimo subjektų, turinčių tam tikrus įgaliojimus, veiklos suderinimas, bendradarbiavimas, kvalifikacijos ir kompetencijos užtikrinimas.

Pagrindiniai optimizuoto ikiteisminio tyrimo organizavimo modelio elementai yra ikiteisminio tyrimo subjektų bendradarbiavimas ir jų kvalifikacija ir

kompetencija, o šio modelio jungiamąsias grandis turėtų sudaryti visų ikiteisminio tyrimo subjektų įgaliojimų aiškus reglamentavimas, apimantis ir darbo organizavimo klausimus, taip pat ikiteisminio tyrimo subjektų bendradarbiavimo proceso teisinis įtvirtinimas, ikiteisminio tyrimo subjektų kvalifikacijos apibrėžtis ir kompetencijos turinio reglamentavimas.

2. Prokurorų ir tyrėjų, kaip svarbiausių ikiteisminio tyrimo subjektų, veikloje organizuojant ikiteisminį tyrimą yra rimtų bendradarbiavimo problemų: nėra apibrėžti bendradarbiavimo principai, formos, turinys, nereglementuota bendradarbiaujančių subjektų atsakomybė. Atliekant ikiteisminį tyrimą dalyvaujančių subjektų bendradarbiavimo instituto procesinis įtvirtinimas – vienas iš būdų siekiant efektyviau organizuoti darbą nusikalstamų veikų tyrimo procese bei formuoti pažangią bendradarbiavimo praktiką, paremtą naujosios vadybos technologijomis. Be to, būtina procesiškai reglamentuoti ikiteisminio tyrimo padalinio vadovo statusą, apibrėžti jo įgaliojimus ikiteisminiame tyrime, numatyti jo teises ir pareigas, reglamentuoti atsakomybę.

3. Viena iš aktualiausių ikiteisminio tyrimo pareigūno ir prokuroro bendradarbiavimo problemų – įgaliojimų konfliktas, tad būtina sistemiškai spręsti problemą, susijusią su prokuroro kompetencijai priskirtų procesinių veiksmų atlikimu ir dokumentų rengimu. Prokuratūros ir ikiteisminio tyrimo įstaigų organizacinio pobūdžio veiksmai, siekiant išgyvendinti ydingą praktiką, susijusią su prokuroro funkcijų perdavimu tyrėjui, yra neveiksmingi ir nepasiekia norimų rezultatų. Atsižvelgiant į empirinio tyrimo rezultatus, siūlytina procesiškai išplėsti ikiteisminio tyrimo pareigūno savarankiškumą prokuroro pavedimu suteikiant ikiteisminio tyrimo pareigūnui įgaliojimus priimti tam tikrus sprendimus ikiteisminio tyrimo byloje (sujungti ikiteisminius tyrimus ar juos išskirti, surašyti kaltinamąjį aktą, kuris galėtų būti patvirtinamas kontroliuojančio prokuroro).

4. Efektyvų tyrimo organizavimą lemia ne tik pakankamai aiškus šio proceso reglamentavimas, ikiteisminio tyrimo subjektų įgaliojimų apibrėžtis, šių subjektų bendradarbiavimas, bet ir ikiteisminio tyrimo subjektų kvalifikacija ir kompetencija. Tyrimo metu nustatyta silpniausia grandis ikiteisminio tyrimo subjektų kvalifikacijos ir kompetencijos srityje – ikiteisminio tyrimo pareigūnų kvalifikacijos apibrėžties ir kompetencijos turinio reglamentavimo trūkumai. Konstatuotina, jog ikiteisminio tyrimo procese būtina nustatyti ir tiksliai apibrėžti ikiteisminio tyrimo pareigūno kvalifikacinius reikalavimus – aukštąjį teisinį universitetinį ar neuniversitetinį išsilavinimą. Siekiant efektyvesnių ikiteisminio tyrimo organizavimo svertų, būtinas ikiteisminio tyrimo pareigūno kompetencijų išskyrimas ir jų turinio nustatymas sudarant kompetencijų aprašą, o ikiteisminio tyrimo pareigūnų rengimo ir kvalifikacijos tobulinimo procese daugiau dėmesio skirti kriminalistikos mokslui, stiprinant ikiteisminio tyrimo pareigūnų profesines ir specialiąsias kompetencijas.

PASIŪLYMAI

1. Siekiant efektyvaus ikiteisminio tyrimo organizavimo proceso ir kuriant optimizuotą ikiteisminio tyrimo organizavimo modelį, siūlytinos kompleksinės procesinės-taktinės, vadybinės ir edukacinės priemonės.

2. Rekomenduojama Lietuvos Respublikos BPK įtvirtinti nuostatą dėl ikiteisminio tyrimo subjektų bendradarbiavimo. Siūlytina papildyti Lietuvos Respublikos BPK 164 straipsnį 3 dalimi ir ją išdėstyti taip:

„3. Ikiteisminio tyrimo subjektai atlikdami ikiteisminį tyrimą bendradarbiauja, pagal kompetenciją vykdydami įstatymų nustatytus veiksmus.“

3. Rekomenduojama procesiškai reglamentuoti ikiteisminio tyrimo padalinio vadovo įgaliojimus. Todėl siūlytina Lietuvos Respublikos BPK papildyti nauju 172¹ straipsniu ir jį išdėstyti taip:

„172¹ straipsnis. Ikiteisminio tyrimo padalinio vadovo įgaliojimai

Ikiteisminio tyrimo įstaigos padalinio vadovas pagal savo kompetenciją:

1) organizuoja ir kontroliuoja skundų, pareiškimų ir pranešimų apie nusikalstamas veikas priėmimą, registravimą ir proceso sprendimų dėl jų priėmimą laiku;

2) tinkamai paskirsto darbo krūvį pavaldiems ikiteisminio tyrimo pareigūnams;

3) esant būtinumui, nutarimu sudaro tyrimo grupę iš kelių tos pačios įstaigos ikiteisminio tyrimo pareigūnų;

4) organizuoja, kontroliuoja ir užtikrina prokuroro nurodymų, pavedimų dėl proceso veiksmų ir sprendimų vykdymą;

5) esant būtinumui, duoda žodinius ar rašytinius nurodymus pavaldiems ikiteisminio tyrimo pareigūnams dėl procesinių veiksmų ir procesinių sprendimų vykdymo;

6) užtikrina, kad jam pavaldūs ikiteisminio tyrimo pareigūnai ikiteisminį tyrimą atliktų per trumpiausią laiką ir atskleistų nusikalstamą veiką;

7) jeigu nesutinka su ikiteisminiam tyrimui vadovaujančio prokuroro nurodymu ar pavedimu dėl proceso veiksmų ir sprendimų, apie tai informuoja aukštesnįjį prokurorą.“

4. Rekomenduojama procesiškai įtvirtinti tyrimo grupės statusą. Todėl siūlytina Lietuvos Respublikos BPK papildyti nauju 172² straipsniu ir jį išdėstyti taip:

„172² straipsnis. Tyrimo grupė

Sudėtingam ar didelės apimties ikiteisminiam tyrimui atlikti ikiteisminio tyrimo padalinio vadovo nutarimu iš kelių tos pačios įstaigos ikiteisminio tyrimo pareigūnų gali būti sudaroma tyrimo grupė ir paskiriamas grupės vadovas.“

5. Siekiant išspręsti įgaliojimų konfliktą ikiteisminiame tyrime, siūlytina pakeisti Lietuvos Respublikos BPK 218 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Prokuroras, įsitikinęs, jog ikiteisminio tyrimo metu surinkta pakankamai duomenų, pagrindžiančių įtariamą kaltę dėl nusikalstamos veikos padarymo, pats arba prokuroro pavedimu ikiteisminio tyrimo pareigūnas paskelbia įtariamajam, o jo gynėjui, nukentėjusiajam, civiliniam ieškovui, civiliniam atsakovui ir jų atstovams praneša, kad ikiteisminis tyrimas pabaigtas ir jie turi teisę susipažinti su ikiteisminio tyrimo medžiaga bei pateikti prašymus papildyti ikiteisminį tyrimą. Jeigu procese yra daug nukentėjusiųjų ar civilinių ieškovų, apie ikiteisminio tyrimo pabaigą jiems gali būti pranešama per spaudą. Ikiteisminio tyrimo pareigūno surašytą kaltinamąjį aktą tvirtina prokuroras.“

6. Nagrinėjant kvalifikacijos ir kompetencijos turinį ikiteisminiame tyrime ir jų įtaką nusikalstamų veikų ikiteisminio tyrimo organizavimui, siūlytina nustatyti ikiteisminio tyrimo pareigūno (tyrėjo) kompetencijas ir apibrėžti jų turinį. Realizuojant ikiteisminio tyrimo organizavimo modelį, autorė siūlo sudaryti ikiteisminio tyrimo pareigūno (tyrėjo) kompetencijų aprašą. Ikiteisminio tyrimo pareigūno (tyrėjo) kompetencijų aprašą galima apibūdinti kaip teisės aktą, apibrėžiantį ikiteisminio tyrimo pareigūno (tyrėjo) kompetencijų grupes ir reglamentuojantį jų turinį.

Minėto kompetencijų aprašo tikslas – nustatyti vienodus ikiteisminio tyrimo pareigūno (tyrėjo) rengimo, veiklos ir kvalifikacijos tobulinimo kriterijus, būtinus profesinėje veikloje. Ikiteisminio tyrimo pareigūno kompetencijų apraše siūlytina nustatyti pagrindines ikiteisminio tyrimo pareigūno (tyrėjo) kompetencijas ir išskirti pagrindines tyrėjo gebėjimų sritis.

DISERTACINIO TYRIMO REZULTATŲ APROBAVIMAS

Autorės publikuoti mokslo straipsniai ir darbai:

1. Navickienė, Ž. Tyrėjo ir prokuroro bendradarbiavimo realijos ir gairės // Kriminalistika ir teismo ekspertizė: mokslas, studijos, praktika. Vilnius, 2009. P. 197-210.

2. Kovalenko, A., Saldžiūnas, V., Navickienė, Ž. Psichofiziologinio tyrimo poligrafu taikymas valstybės tarnyboje: taip arba ne (tarp laisvės ir stereotipų) // Kriminalistika ir teismo ekspertizė: mokslas, studijos, praktika. Vilnius, 2009. P. 291-317.

3. Navickienė, Ž. Ikiteisminio tyrimo pareigūnų kvalifikacijos ir kompetencijos svarba ikiteisminio tyrimo procese // Profesinis rengimas: tyrimai ir realijos. Vytauto Didžiojo universiteto Profesinio rengimo studijų centras, 2010. 19. P. 132-144.

4. Navickienė, Ž. Tyrėjo ir prokuroro bendradarbiavimas ikiteisminiame tyrime: tyrėjo požiūris (source language – English: Investigators and prosecutor

cooperation guidelines: investigators' viewpoint) // Socialinių mokslų studijos, Mykolo Romerio universitetas, 2010. 2(6). P. 339-355.

5. Navickienė, Ž. Nusikalstamų veikų tyrimo organizavimas: būklė ir problemos // Nusikalstamumo grėsmės ir šiuolaikinės žmogaus saugumo vadybos technologijos. Kolektyvinė monografija. Vilnius: Mykolo Romerio universitetas, 2010. P. 427-459.

6. Navickienė, Ž. Kompetencijų, įgyjamų teisės studijose, diskursas (source language – English: Discourse Of Competencies Acquired in Legal Education) // Sveikatos ir socialinių mokslų taikomieji tyrimai: sandūra ir sąveika. Klaipėda: Klaipėdos valstybinė kolegija, 2011. 1(8). P. 43-53.

DISERTANTĖS PRANEŠIMAI DISERTACIJOS TEMA MOKSLINĖSE KONFERENCIJOSE

1. Navickienė, Ž. Atsisakymas pradėti ikiteisminį tyrimą: taikymo problemos (mokslinė konferencija „Ikiteisminio tyrimo organizavimo ir vykdymo problemos“ (prof. E. Palskio 65-osioms metinėms paminėti), Mykolo Romerio universitetas, Vilnius, 2005 m. balandžio 8 d.).

2. Navickienė, Ž. Svarbiausių kompetencijų problematika ikiteisminiame tyrime: tyrėjo požiūris (mokslinė konferencija „Teisės saugos pareigūnų rengimo aktualijos“, Mykolo Romerio universiteto Viešojo saugumo fakultetas, Kaunas, 2008 m. spalio 10 d.).

3. Navickienė, Ž. Tyrėjo ir prokuroro bendradarbiavimo realijos ir gairės (VI tarptautinė mokslinė praktinė konferencija „Kriminalistika ir teismo ekspertizė: mokslas, studijos, praktika“, Lietuvos policijos mokykla, Trakai, 2009 m. spalio 16–17 d.).

4. Navickienė, Ž. Tyrėjų kompetencijų formavimo diskursas (mokslinė praktinė konferencija „Nusikalstamų veikų atskleidimo ir tyrimo procesiniai ir kriminalistiniai aspektai“, Mykolo Romerio universiteto Viešojo saugumo fakultetas, Kaunas, 2011 m. birželio 23 d.).

CURRICULUM VITAE

Vardas:	Žaneta
Pavardė:	Navickienė
Kontaktai:	zaneta.navickiene@policija.lt
Išsilavinimas:	
1992–1995	Lietuvos policijos akademija. Suteiktas teisės bakalauro laipsnis
1995–1997	Lietuvos policijos akademija. Suteiktas teisės magistro laipsnis
Darbo patirtis:	
Nuo 2009 m. iki dabar	Lietuvos policijos mokyklos Kvalifikacijos tobulinimo skyriaus viršininko pavaduotoja
Nuo 2007 m. iki 2009 m.	Lietuvos policijos mokymo centro Mokymo skyriaus vyriausioji specialistė, skyriaus viršininko pavaduotoja
Nuo 1997 m. iki 2007 m.	Vilniaus ir Panevėžio apskričių vyriausiųjų policijos komisariatų tardymo (ikiteisminio tyrimo) padalinių tardytoja (tyrėja), vyr. tardytoja, tardymo (nusikaltimų tyrimo) skyriaus viršininkė